

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**POSTUP POLICEJNÍHO ORGÁNU PŘED
ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ**

Autor práce: Martin Stejskal, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Červenka

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martin Stejskal, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Píibram

Název bakalářské práce: **Postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání**

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: **The procedure of the police authority before the initiation of criminal prosecution**

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Pavel Červenka

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): prosinec 2020

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce je formou širšího teoretického analyticko-syntetizujícího vzhledu demonstrovat poukazované procesněprávní právní konsekvence, reflektující procedurální aspekty činnosti policejního orgánu PCR před zahájením trestního stíhání. Formou užšího, praxeologicky orientovaného komparativního vzhledu za použití tématiky příleňavých kasistik precizovaně specifikovat legitimitu a zvláštnosti činnosti konkrétní místně a věcně příslušné policejní součásti, tj. policejního orgánu Policie ČR, Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, Územního odboru Pardubice, Obvodního oddělení Píelouč v rámci řešení konkrétního trestného činu, tj. přečinu „maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání“, řešeného ve zkráceném přípravném řízení před zahájením trestního stíhání. **Vedlejším cílem** práce je formou dílčích a zevšeobecňujících výstupů generalizovaně komparovat zkrácené přípravné řízení vůči standardnímu trestnímu řízení.

Student: Martin Stejskal, DiS.	8. 11. 20 datum	 podpis
Vedoucí práce: plk. Mgr. Pavel Červenka	8. 11. 20 datum	 podpis

Schvalují zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	23. 11. 20 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1. 12. 20 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1. 12. 20 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Pavlu Červenkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

STEJSKAL, M. *Postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 53 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Pavel Červenka.

Klíčová slova: Policejní orgán, prověřování, podání vysvětlení, zkrácené přípravné řízení

Předmětem bakalářské práce je postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání. Cílem bakalářské práce je popsat postup před zahájením trestního stíhání a úlohu policejního orgánu v něm. První část práce se věnuje základním pojmům, jako je trestní řízení, trestní stíhání, prověřování a policejní orgán. Stěžejní část bakalářské práce se zaměřuje na způsoby zahájení trestního řízení, jeho průběh a způsoby, kterými může policejní orgán rozhodnout ve fázi prověřování. Další část bakalářské práce se zaměřuje na speciální formu trestního řízení, kterou je zkrácené přípravné řízení. Na závěr je uveden příklad zkráceného přípravného řízení z praxe policisty obvodního oddělení v Přelouči s grafem četnosti zkrácených přípravných řízení v poměru s řádnými přípravnými řízeními v Pardubickém kraji.

ABSTRACT

STEJSKAL, M. The Procedure of a Police Body before the Commencement of Criminal Prosecution. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 53 p. Supervisor: Mgr. Pavel Červenka.

Key words: Police authority, the screening, giving explanations, shortened pre-trial proceeding

The subject matter of the graduate work is the procedure of the police authority before the initiation of criminal prosecution. The aim of the work is to describe the screening and the role of the police authority in it. The first part of the graduate work deals with basic concepts such as criminal proceedings, criminal prosecution, the screening and police authority. The main part of the work focuses on the ways how to initiate criminal proceedings, its course and the ways how the police authority can decide at the screening stage. The next part of the work is focused on a special form of criminal proceedings, which is shortened pre-trial procedure. In the last part of the work, an example of a shortened pre-trial procedure from the practice of a police officer at the district department in Přebouč is presented with a graph showing the frequency of shortened pre-trial proceedings in relation to regular criminal proceedings in the Pardubice Region.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Stručná charakteristika trestního řízení.....	10
3 Prověřování	15
3.1 Záznam o zahájení úkonů trestního řízení.....	15
3.2 Úkony trestního řízení	18
3.3 Podání vysvětlení	19
3.4 Neodkladné a neopakovatelné úkony.....	21
3.5 Ohledání místa činu.....	22
4 Skončení prověřování.....	25
4.1 Lhůty	25
4.2 Způsoby ukončení prověřování	26
4.2.1 Odložení nebo jiné vyřízení věci.....	26
4.2.2 Dočasné odložení trestního stíhání	28
5 Zkrácené přípravné řízení	30
5.1 Četnost využití zkráceného přípravného řízení v praxi.....	34
6 Kazuistiky	37
6.1 Kazuistika I.....	37
6.2 Kazuistika II	42
Závěr	48
Seznam použitých zdrojů	50
Právní předpisy	50
Seznam tabulek a grafů	52
Přílohy.....	53

Úvod

Postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání si autor vybral jako téma bakalářské práce, neboť pracuje jako policista služebně zařazený na Obvodním oddělení Policie České republiky v Přelouči. Problematika trestního řízení autora zajímá a chtěl by v ní dále rozvíjet své znalosti. Během své praxe se autor převážně setkává se zkráceným přípravným řízením, které bude součástí bakalářské práce. V této souvislosti řeší zejména přečiny jako je ohrožení pod vlivem návykové látky nebo maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání.

Cílem bakalářské práce je popsat postup před zahájením trestního stíhání a úlohu policejního orgánu v něm. V první kapitole je uveden cíl a metodika bakalářské práce. Druhá kapitola charakterizuje některé základní pojmy trestního řízení. Ve třetí kapitole jsou uvedeny způsoby, kterými může trestní řízení začít, jeho samotný průběh, zejména pak úkony trestního řízení a nejčastěji používaný úkon, kterým je podání vysvětlení. Čtvrtá kapitola této bakalářské práce je zaměřena na zákonné způsoby ukončení prověřování a lhůty, které je třeba dodržet, aby bylo trestní řízení v souladu s jeho zásadami. Pátá kapitola se věnuje zvláštní formě přípravného řízení, zkrácenému přípravnému řízení.

V závěru práce autor uvádí příklady z praxe, přesněji se jedná o přečiny maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen trestní řád), které demonstrují zkrácené přípravné řízení. Tato bakalářská práce je doplněna o grafy, které komparují poměr zkráceného přípravného řízení oproti standardnímu přípravnému řízení v Pardubickém kraji za rok 2019 a rok 2020 a demonstrují četnost užití tohoto ustanovení.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Policejní orgán ve snaze postavit pachatele trestných činů před soud soustavně vyhledává a prověřuje všechna protiprávní jednání, o kterých se dozví. Bakalářská práce formou teoretického a teoreticko-praxeologického vhledu recentně demonstruje vybrané konsekvence zkoumané oblasti vztahující se zájmově k odborné problematice a související s postupem policejního orgánu před zahájením trestního stíhání.

Hlavním cílem práce je formou širšího teoretického analyticko-syntetizujícího vhledu demonstrovat poukazované procesně-právní konsekvence, reflektující procedurální aspekty činnosti policejního orgánu před zahájením trestního stíhání, tedy vytyčit a přiblížit některé z důležitých zákonných postupů, které policejní orgán vykonává před zahájením trestního stíhání. Vedlejším cílem práce je komparovat zkrácené přípravné řízení vůči standardnímu přípravnému řízení. Zejména charakterizovat jeho výhody a nevýhody. V praktické části budou uvedeny kazuistiky postupu policisty obvodního oddělení v Přelouči při řešení přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání, řešeného ve zkráceném přípravném řízení, které slouží pro demonstraci uvedených postupů v praxi.

K dosažení stanovených cílů byly uplatněny následující metody zkoumání:

- Studium odborné literatury a právních předpisů
- Komparace jevů
- Syntéza a analýza

2 Stručná charakteristika trestního řízení

Tématem této práce je postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání neboli prověřování. Prověřování je nedílnou součástí trestního řízení. Trestní řízení je zákonem stanovený a upravený postup orgánů činných v trestním řízení a dalších osob na něm zúčastněných, jeho úkolem je v souladu s právem zjistit, zda byl spáchán trestný čin, zjistit jeho pachatele a spravedlivě ho podle zákona potrestat. Další úkoly trestního řízení jsou předcházení a zamezování trestné činnosti a působení preventivně na občany. Trestním řízením se rozumí podle § 12 odst. 10 trestního řádu řízení podle tohoto zákona a zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, trestním stíháním pak úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku, případně jiného rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení ve věci samé. Přípravným řízením se rozumí úsek řízení podle tohoto zákona od sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedení neodkladných a neopakovatelných úkonů, které mu bezprostředně předcházejí, a pokud nebyly tyto úkony provedeny, od zahájení trestního stíhání do podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, zastavení trestního stíhání, nebo do rozhodnutí či vzniku jiné skutečnosti, jež mají účinky zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, anebo do jiného rozhodnutí ukončujícího přípravné řízení, zahrnujícího objasňování a prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a vyšetřování.¹ Samotné trestní řízení lze rozdělit na pět stádií:

- Přípravné řízení
- Předběžné projednání obžaloby
- Hlavní líčení
- Odvolací (opravné) řízení
- Vykonávací řízení

Předmětem bakalářské práce je postup policejního orgánu před zahájením trestního stíhání. Jedná se o první část přípravného řízení, která se nazývá prověřování. Po zahájení trestního stíhání následuje druhá část přípravného řízení, která se nazývá vyšetřování.

Před tím, než je možné zahájit trestní řízení, policejní orgán podle ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu provádí potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností, že byl spáchán trestný čin. Při samotném odhalování nepostupují policejní orgány dle

¹ § 12 odst. 10 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

trestního řádu, ale podle svých vlastních právních úprav, například útvary Policie České republiky odhalují za užití ustanovení a oprávnění dle zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky.

Při odhalování vychází najevo skutečnosti, které nasvědčují tomu, že mohlo dojít ke spáchání trestného činu. V tomto ohledu je dle prof. Šámala možné rozlišit prověřování a postup před zahájením trestního stíhání. Zatímco prověřování začíná provedením neodkladného a neopakovatelného úkonu nebo sepsáním záznamu o zahájení trestního řízení, postup před zahájením trestního stíhání obsahuje i takzvané „odhalování“ podle ustanovení § 158 odst. 1 trestního řádu. „Odhalování“ je tzv. předprocesní stádium.²

Trestní řízení vykonává policejní orgán za dozoru státního zástupce, který dohlíží na zachování zákonnosti. Policejní orgán je jedním ze tří orgánů činných v trestním řízení. Další orgány činné v trestním řízení jsou podle § 12 odst. 1 trestního řádu soud a státní zástupce. Ve srovnání se slovenským trestným poriadkom dle § 10 odst. 1 trestného poriadku je ve Slovenské republice orgánem činným v trestním řízení pouze prokurátor a policajt, nikoli soudce jako je tomu v České republice³. Orgány, jež mají postavení policejního orgánu, jsou taxativně vymezeny v § 12 odst. 2 trestního řádu. Podle tohoto ustanovení policejními orgány jsou:

- *útvary Policie České republiky,*
- *Generální inspekce bezpečnostních sborů v řízení o trestných činech příslušníků Policie České republiky, příslušníků Vězeňské služby České republiky, celníků anebo zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce v Policii České republiky, nebo o trestných činech zaměstnanců České republiky zařazených k výkonu práce ve Vězeňské službě České republiky anebo v Celní správě České republiky, spáchaných v souvislosti s plněním jejich pracovních úkolů,*
- *pověřené orgány Vězeňské služby České republiky v řízení o trestných činech osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence, spáchaných ve vazební věznici, věznici nebo v ústavu pro výkon zabezpečovací detence,*
- *pověřené celní orgány v řízení o trestných činech spáchaných porušením*
 - a. celních předpisů a předpisů o dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, a to i v případech, kdy se jedná o trestné činy příslušníků ozbrojených sil nebo bezpečnostních sborů,*

² Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. Díl. 5. vydání. Praha: C.H. Beck 2013.

³ ČENTĚŠ, J. a kol. Trestný poriadok. Veľký komentár. Ľilina: Nakladateľství Eurokodex, 2014. Str. 31

- b. *právních předpisů při umístění a pořízení zboží v členských státech Evropské unie, je-li toto zboží dopravováno přes státní hranice České republiky,*
 - c. *daňových předpisů upravujících daň z přidané hodnoty,*
 - d. *daňových předpisů v případech, kdy jsou celní orgány správcem daně podle jiných právních předpisů,*
- *pověřené orgány Vojenské policie v řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil a osob, které páchají trestnou činností proti příslušníkům ozbrojených sil ve vojenských objektech anebo proti vojenským objektům, vojenskému materiálu nebo ostatnímu majetku státu, s nímž jsou příslušné hospodařit Ministerstvo obrany nebo jím zřízené organizační složky státu nebo s nímž jsou příslušné hospodařit anebo s nímž mají právo hospodařit státní organizace zřízené nebo založené Ministerstvem obrany,*
 - *pověřené orgány Bezpečnostní informační služby v řízení o trestných činech příslušníků Bezpečnostní informační služby,*
 - *pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace v řízení o trestných činech příslušníků Úřadu pro zahraniční styky a informace,*
 - *pověřené orgány Vojenského zpravodajství v řízení o trestných činech příslušníků Vojenského zpravodajství,*
 - *pověřené orgány Generální inspekce bezpečnostních sborů v řízení o trestných činech příslušníků Generální inspekce bezpečnostních sborů nebo o trestných činech zaměstnanců České republiky, zařazených k výkonu práce v Generální inspekci bezpečnostních sborů.⁴*

V trestním řízení útvary Policie České republiky vystupují ze všech policejních orgánů zásadně nejčastěji, ostatní policejní orgány jsou zde zákonodárcem určeny pro případy zvláštního postavení pachatele, dle ustanovení § 12 odst. 2 trestního řádu. Rozdělení rozlišuje působnost jednotlivých policejních orgánů dle pachatelů, kteří se těchto trestných činů dopouštějí a problematiky na kterou se zaměřují. Policejní orgány v trestním řízení jsou mimo zákonů vázány také pokyny státního zástupce, který dohlíží na jejich úkony v rámci trestního řízení a v případě potřeby jim dává úkoly, které je třeba splnit k řádnému a celistvému průběhu trestního řízení.⁵ Postup útvarů Policie České republiky upravuje v trestním řízení závazný pokyn policejního prezidenta č.

⁴ § 12 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů

⁵ Trestní řízení - Policie České republiky. Úvodní strana - Policie České republiky [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clane k/trestni-řízení.aspx>

103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestní řízení, ve znění pozdějších předpisů.

Podle názoru pana Růžičky je možné rozdělit policejní orgány na policejní orgány Policie ČR a ostatní policejní orgány, jiné než Policie ČR⁶.

Fryšták rozlišuje mezi útvary Policie ČR a orgány mající postavení policejního orgánu (pověřené orgány). Generální inspekci bezpečnostních sborů přisuzuje obecné postavení.⁷ Její působnost se vztahuje pouze na trestné činy spáchané příslušníky Policie ČR, Vězeňské služby ČR, příslušníky Celní správy ČR, anebo zaměstnanci zařazenými k výkonu práce pro Policii ČR, Vězeňskou službu ČR nebo Celní správu ČR, které spáchají v souvislosti s plněním jejich služebních úkolů.

Nejdůležitějším úkolem policejního orgánu v přípravném řízení je prověřit a objasnit skutečnosti, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin a zjistit jeho pachatele. Policejní orgán je povinen na základě vlastních poznatků, trestních oznámení i podnětů jiných osob a orgánů, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu, učinit všechna potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele. Je povinen činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti.⁸

Při zjištění okolností, které nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin, policejní orgán neprodleně zahájí úkony trestního řízení sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení a o tomto vyrozumí státního zástupce. Zahájit trestní řízení je možné i tak, že policejní orgán provede neodkladný nebo neopakovatelný úkon, což je možné pouze v případě, že věc nesnese odkladu a hrozí nebezpečí z prodlení. Záznam o zahájení trestního řízení se sepíše později, jakmile to okolnosti dovolí.

Na výše uvedené postupy v trestním řízení dohlíží státní zástupce, který je osobou s náležitým právním vzděláním zařazenou k určitému státnímu zastupitelství, aby vykonávala jeho úkoly. Jeho povinnosti a postavení v trestním řízení jsou upraveny v trestním řádu, zákoně číslo 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších

⁶ RŮŽIČKA, Miroslav, ZEŽULOVÁ, Jana. Zadržení a vazba v českém trestním procesu. 1. vydání. Praha Nakladatelství C. H. Beck, 2004, s. 303. ISBN 80-71798-17-7

⁷ FRYŠTÁK, Marek. Dokazování v přípravném řízení. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Spisy Právnické fakulty Masarykovy univerzity, 2015. ISBN 978-80-210-7687-7

⁸ § 158 odst. 1 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

předpisů, a ve vyhlášce ministerstva spravedlnosti číslo 23/1994 Sb., o jednacím řádu státního zastupitelství.

Státní zástupce vystupuje v řízení před soudem jako strana, zastupuje obžalobu. V přípravném trestním řízení dohlíží na zachování zákonnosti. Je povinen postupovat odpovědně, svědomitě, odborně, nestranně a spravedlivě, je tedy vázán stejnými zásadami jako policejní orgán dle § 2 trestního řádu.

3 Prověřování

Prověřování je úsek trestního řízení, který začíná sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení nebo provedením neodkladného a neopakovatelného úkonu. Stádium prověřování končí odložením nebo odevzdáním věci podle § 159a trestního řádu nebo sepsáním usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 trestního řádu.

Postup policejního orgánu je v tomto stádiu samostatný, avšak podléhá kontrole státního zástupce, který dohlíží na dodržování zákonnosti. Jak již bylo výše uvedeno, policejní orgán získává v tomto stádiu důkazy zejména z výslechů osob, které jsou na případu zainteresované, z odborných vyjádření a znaleckých posudků, prováděním ohledání osob, míst a věcí, pořizováním zvukových a obrazových záznamů.

Ve stádiu prověřování policejní orgán pod dozorem státního zástupce, zajišťuje a shromažďuje všechny důkazy, ať už ve prospěch či neprospěch pachatele. Dbá na to, aby činnost policejního orgánu v tomto stádiu byla rychlá a efektivní, bez zbytečných průtahů. Zejména v tomto stádiu je důležité, aby byly dodrženy zákonem dané zásady uvedené v § 2 trestního řádu.

3.1 Záznam o zahájení úkonů trestního řízení

K tomu, aby mohlo dojít k zahájení trestního řízení, předchází podnět ze strany vnějšího nebo vnitřního okolí. Nejčastěji dochází k tomu, že podnět je učiněn ze strany vnějšího okolí prostřednictvím fyzických nebo právnických osob, na jejichž podkladě lze učinit závěr o podezření ze spáchání trestného činu.

Sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení podle § 158 odst. 3 trestního řádu je formálním procesním úkonem, kterým je vymezen počátek trestního řízení. Záznam o zahájení úkonů trestního řízení je upraven v § 158 odst. 3 trestního řádu.

Sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení má za účel vyjádřit, že policejní orgán již zahájil úkony trestního řízení, provedením neodkladných či neopakovatelných úkonů ve smyslu § 158 odst. 3 věty třetí trestního řádu, anebo bude teprve konat úkony trestního řízení v rozsahu uvedeném v této části trestního řádu. Zákonná úprava výslovně neukládá, jaké jsou obsahové náležitosti záznamu, dostačující je formulace taková, aby obsahovala „popis skutkových okolností“ a odkaz na informační zdroj o poznatku vedoucím k zahájení trestního řízení.

V této fázi trestního řízení není nejdůležitější samotný záznam, ale potřeba konat úkony trestního řízení. Policejní orgán tímto navenek deklaruje, že z důvodů, které nastaly (zjištění podezření, že byl pravděpodobně spáchán trestný čin), zahajuje činnost podléhající trestně procesnímu předpisu, kterým je trestní řád. Tím orgán činný v trestním řízení navenek vyjeví okamžik časově ohraničující dobu, kdy ještě nekonal úkony trestního řízení, od okamžiku, kdy tyto úkony započal konat. Přitom se legalita postupu policejního orgánu neodvozuje primárně od záznamu o úkonech, ale od důvodů pro jeho sepsání.⁹ Záznam o zahájení úkonů trestního řízení zpravidla obsahuje:

- 1) označení policejního orgánu, který záznam sepisuje,
- 2) číslo jednací, pod kterým je věc vedena,
- 3) místo, kde je záznam vypracován,
- 4) datum vypracování záznamu - tento nemusí korespondovat s datem zahájení úkonů trestního řízení, který mohl předcházet sepsání záznamu, viz neodkladné a neopakovatelné úkony,
- 5) faktické datum, kdy byly zahájeny úkony trestního řízení, např. „dne 29. 12. 2019 byly na základě zadržení podezřelého podle § 76 trestního řádu zahájeny úkony trestního řízení“,
- 6) podnět, díky kterému se záznam sepisuje, např. oznámení občanů, trestní oznámení, vlastní iniciativy, atd.,
- 7) kriminalisticko-právní charakteristiku věci (kapesní krádež, dopravní nehoda, podezřelé úmrtí),
- 8) bližší specifikace, že mohlo dojít k trestné činnosti, např. na základě operativního šetření k prověření oznámení,
- 9) časové období, ve kterém měla být trestná činnost spáchána,
- 10) kým mohl být trestný čin spáchán; pokud se jedná o určitou osobu, je potřeba uvést potřebné údaje ke ztotožnění, jako je jméno, příjmení, datum narození, trvalé a současné bydliště, místo narození, rodné číslo nebo doklad totožnosti; v případě, že policejní orgán prozatím nezná totožnost pachatele, uvede se pojem „neznámý pachatel“,
- 11) místo spáchání a jeho specifikace, tak aby nebylo možné toto místo zaměnit,

⁹ Sbírnka výkladových stanovisek Nejvyššího státního zastupitelství poř. č. 1/2012. K důvodnosti vydání a náležitostem záznamu o zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečnosti důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán čin (k § 158 ods. 1 a 3 trestního řádu) [online].[cit. 10.02.2022]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/1SL713_2011.pdf

- 12) pojmenování trestného činu včetně čísla paragrafu a případně bližšího určení: odstavec, písmeno, v případě, že prozatím nelze určit právní kvalifikaci, uvádí se, že nelze určit,
- 13) skutkové okolnosti trestného činu neboli podrobnější popis jednání pachatele na základě sedmi kriminalistických otázek,
- 14) osobu poškozenou, kterou je fyzická, nebo právnická osoba; u fyzické osoby se uvádí jméno, příjmení, datum narození, popřípadě rodné číslo, místo narození a bydliště; u právnické osoby se uvádí název, sídlo a IČO,
- 15) způsobenou škodu, morální újmu nebo škodu vzniklou na zdraví,
- 16) další důležité skutečnosti, jako je forma trestního řízení, zda věc bude projednávána v řádném nebo zkráceném přípravném řízení,
- 17) podpisovou doložku policisty, který záznam sepisuje a jeho přímého nadřízeného.

Podle závazného pokynu pořadové č. 1/2012 Nejvyššího státního zastupitelství má sepsání tohoto záznamu pouze navenek vyjevit, že policejní orgán již zahájil (provedením neodkladných či neopakovatelných úkonů ve smyslu § 158 odst. 3 věty třetí trestního řádu), anebo bude teprve konat úkony trestního řízení v rozsahu uvedeném v této části trestního řádu (tedy tzv. prověřování). Jistě také z těchto důvodů zákonná úprava neklade (resp. rozhodně nikoli výslovně) na obsahové náležitosti záznamu žádné zásadní nároky, postačí jej formulovat tak, aby obsahoval popis skutkových okolností, a aby obsahoval odkaz na informační zdroj o poznatku vedoucím k zahájení trestního řízení. Zejména žádné tyto prostředky nestanovují, tedy nedávají policejnímu orgánu žádnou pravomoc, žádný nástroj, který by měl jen odvozeně z tohoto ustanovení k dispozici. Při jeho identifikaci by stačilo uvést, samozřejmě dle okolností případu, např. „z důvěryhodného zdroje policejní orgán zjistil...“. Striktně vzato, proto v této fázi trestního řízení není nejdůležitější samotný záznam, ale potřeba konat úkony trestního řízení, tzn. sepsat tento záznam.

Záznam musí být sepsán neprodleně po zjištění skutečnosti, které důvodně nasvědčují, že byl spáchán trestný čin. Po sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení začíná běžet lhůta 48 hodin na doručení opisu záznamu o zahájení úkonů trestního řízení státnímu zástupci. Záznam o zahájení úkonů trestního řízení bude vložen jako příloha praktického příkladu v další kapitole.

3.2 Úkony trestního řízení

K prověření veškerých skutečností, že byl spáchán trestný čin, zajišťuje policejní orgán potřebné podklady, výpovědi osob a kriminalistické stopy trestného činu podle hlavy deváté trestního řádu a je zejména oprávněn,¹⁰

- a) vyžadovat vysvětlení,*
- b) vyžadovat odborné vyjádření od příslušných orgánů, a je-li toho pro posouzení věci třeba, též znalecké posudky,*
- c) obstarávat potřebné podklady, zejména spisy a jiné písemné materiály,*
- d) provádět ohledání věci a místa činu,*
- e) vyžadovat za podmínek uvedených v §114 provedení zkoušky krve nebo jiného podobného úkonu, včetně odběru potřebného biologického materiálu,*
- f) pořizovat zvukové a obrazové záznamy osob, za podmínek stanovených v §114 snímat daktyloskopické otisky, provádět osobou téhož pohlaví nebo lékařem prohlídku těla a jeho zevní měření, jestliže je to nutné ke zjištění totožnosti osoby nebo ke zjištění a zachycení stop nebo následků činu,*
- g) za podmínek stanovených v § 76 zadržet podezřelou osobu,*
- h) za podmínek stanovených v § 78 až 81 činit rozhodnutí a opatření v těchto ustanoveních naznačená,*
- i) způsobem uvedeným v hlavě čtvrté provádět neodkladné nebo neopakovatelné úkony, pokud podle tohoto zákona jejich provedení nepatří do výlučné pravomoci jiného orgánu činného v trestním řízení.¹¹*

Nejčastěji z výše uvedených úkonů je podání vysvětlení od fyzických a právnických osob, které odhaluje skutečnosti týkající se řízení. Podání vysvětlení má formu úředního záznamu, který ale neslouží jako důkazní prostředek. Úřední záznam také slouží státnímu zástupci ke zvážení, zda má být osoba podávající vysvětlení vyslechnuta jako svědek, a soudu k úvaze, zda takový důkaz provede. Pokud ten, kdo

¹⁰ § 158 odst. 3 písm. a) až i) zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹¹ Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

podal vysvětlení je později vyslýchán jako svědek nebo jako obviněný, nesmí mu být záznam přečten ani sdělen jeho obsah.

Mezi další úkony, sloužící k objasnění stavu věci patří operativně pátrací prostředky, které jsou vymezeny v § 158b - 158f trestního řádu. Těmito operativně pátracími prostředky jsou

- předstíraný převod,
- sledování osob a věcí
- použití agenta.

Ustanovení § 158b odst. 2 trestního řádu nám stanovuje, že *„používání operativně pátracích prostředků nesmí sledovat jiný zájem než získání skutečností důležitých pro trestní řízení. Tyto prostředky je možné použít jen tehdy, nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Práva a svobody osob lze omezit jen v míře nezbytně nutné.“*

3.3 Podání vysvětlení

Vyžadovat podání vysvětlení je v trestním řízení nepostradatelným oprávněním, bez něhož by nemohl policejní orgán efektivně pracovat. Jedná se o nejvyužívanější kriminalisticko-psychologickou metodu, jejímž účelem je v souladu se zákonem získat co nejvíce relevantních informací z vědomí člověka, které by mohly přispět k objasnění právně významných skutečností.

Policejní orgán před započítím podání vysvětlení musí nejprve ztotožnit osobu, od které je požadováno vysvětlení a řádně doplnit její osobní údaje do příslušného úředního záznamu. Následně musí osobu důkladně poučit, zejména o možnosti k věci nevypovídat, pokud by sobě nebo osobě blízké způsobil nebezpečí trestního stíhání. Osobou blízkou se rozumí podle § 100 odst. 2 trestního řádu, příbuzný v pokolení přímém, sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, partner a druh. Dále je potřeba poučit osobu o následcích křivého obvinění a výpovědi a o nadržování. Před podáním vysvětlení je nutné osobu také poučit o poskytování informací o osobách v trestním řízení.

Před podáním vysvětlení se musí policista seznámit se všemi okolnostmi týkajícími se případu a na podání vysvětlení se řádně připravit. Vysvětlení by nejprve

mělo začínat monologem osoby podávající vysvětlení, která se vyjádří ke všem skutečnostem svými slovy. Následně by komunikace měla přejít v dialog, kdy policista klade otázky, na něž osoba podávající vysvětlení reaguje. Z taktického hlediska by policista měl rozlišovat:

- a) *podání vysvětlení oznamovatele,*
- b) *podání vysvětlení od osoby prověřované,*
- c) *podání vysvětlení svědka.*¹²

Dále by měl brát v úvahu rozdělení osob, které podávají vysvětlení, podle osobních zvláštností jako je např.

- a) věk osoby,
- b) mentální postižení osoby,
- c) zdravotní stav osoby podávající vysvětlení,

Na výše uvedené aspekty je zapotřebí brát zřetel zejména proto, že vysvětlení mentálně postižené osoby nebude natolik důvěryhodná, jako vysvětlení zcela zdravé osoby. Z právního hlediska musí policista dodržovat i podmínky stanovené zákonem, jako je například přítomnost pracovníka sociálně právní ochrany dětí, případně zákonného zástupce při podání vysvětlení mladistvého.

V rámci podání vysvětlení mají orgány činné v trestním řízení možnost osobu vyzvat k podání vysvětlení. Výzva k podání vysvětlení je základní institut, který zabezpečuje, že se osoba dostaví k jeho provedení. V případě, že se vyzvaná osoba bez dostatečné omluvy nedostaví, může jí být udělena pořádková pokuta nebo může být předvedena. Výzva k podání vysvětlení se doručuje do vlastních rukou. Jestliže má obviněný obhájce, musí být zároveň vyrozuměn i on. Ve výzvě k podání vysvětlení musí policejní orgán uvést označení věci, které se podání vysvětlení týká, místo a čas podání vysvětlení, popřípadě jaké písemnosti má osoba podávající vysvětlení přinést. Výzva k podání vysvětlení se převážně doručuje osobně v písemné formě proti podpisu doručenkou, ale lze jej provést i prostřednictvím telefonního hovoru nebo emailu. V případě, že se osoba bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předvedena.

¹² Podání vysvětlení a výslech | Pravomoci policistů a strážníků | Férová policie. *O projektu* | *Férová policie*[online]. Copyright © 2011 Liga lidských práv [cit. 03.03.2021].

3.4 Neodkladné a neopakovatelné úkony

Policejní orgán se při své praxi setkává s neodkladnými a neopakovatelnými úkony v případech, že jejich neprovedení by mohlo závažně zmařit účel trestního řízení. Podle ustanovení § 160 odst. 4 trestního řádu neodkladným úkonem je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání. O provedení neodkladného a neopakovatelného úkonu policejní orgán sepíše protokol. V protokolu o provedení neodkladného a neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.¹³ Mezi neodkladné a neopakovatelné úkony patří mimo jiné,

- a) *výslech svědka,*
- b) *rekognice,*
- c) *zadržení podezřelého,*
- d) *vydání a odnětí věci,*
- e) *zajištění jiných majetkových poměrů,*
- f) *domovní prohlídku,*
- g) *osobní prohlídku,*
- h) *odposlech a záznam telekomunikačního provozu,*
- i) *ohledání místa činu,*
- j) *prohlídka, pitva a exhumace mrtvol,*
- k) *prohlídku těla a odběr krve nebo jiný obdobný úkon,*
- l) *odběr biologického materiálu.*¹⁴

Za neodkladné a neopakovatelné úkony lze jinými slovy považovat úkony, které nebude možné v řízení před soudem znovu provést. Jako je například výslech svědka, který je těžce nemocný a řízení před soudem se pravděpodobně nedožije, odběr biologického materiálu u řidiče ovlivněného alkoholem, ohledání místa činu, přičemž stopy zde zajištěné by mohly být vlivem času a přírodních vlivů znehodnoceny, například trasologická stopa ve sněhu, kde hrozí, že sníh roztaje a nebude již možné stopu zajistit.

¹³ § 160 odst. 4 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ Neodkladné a neopakovatelné úkony-Policie České republiky. *Úvodní strana - Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 03.03.2021]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/neodkladne-a-neopakovatelné-ukony.aspx>

Důležité je zde zmínit ustanovení § 158a trestního řádu, které říká, je-li při prověřování skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a zjišťování jeho pachatele třeba provést neodkladný nebo neopakovatelný úkon spočívající

- ve výslechu svědka,
- v rekognici,

provede se na návrh státního zástupce takový úkon za účasti soudce. V tomto případě soudce odpovídá za zákonnost provedení úkonu a k tomu cíli může do průběhu úkonu zasahovat. Soudci však nepřisluší přezkoumávat závěr státního zástupce o tom, zda úkon je podle zákona neodkladný nebo neopakovatelný.¹⁵

3.5 Ohledání místa činu

Stejně jako je podání vysvětlení nejčastějším úkonem trestního řízení, tak je ohledání místa činu jedním z nejvýznamnějších úkonů v rámci neodkladných a neopakovatelných úkonů, neboť bez zajištění relevantních důkazů a odpovědí na dosud nezodpovězené otázky by nebylo možné naplnit účel trestního řízení a spravedlivě postavit pachatele trestného činu před soud. Na místě činu policejní orgány odkrývají a zjišťují veškeré skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, zajišťují důkazy a odkrývají motiv pachatele. Právě na místě činu se nejčastěji rozhodne, zda policejní orgán bude schopen zahájit trestní stíhání nebo skutek odloží na tzv. neznámého pachatele, popřípadě trestní řízení ukončí jiným způsobem.

Ohledání místa činu patří mezi nejčastější druhy ohledání. Je tomu tak proto, že u většiny trestných činů lze právě místo činu vydefinovat. Důležitost je dána i tím, že se v tomto druhu ohledání často kumulují i ostatní druhy ohledání, například ohledání věci, jež byla na místě činu, ohledání mrtvé osoby nalezené na místě činu, ohledání počítačových souborů z místa činu atd. Ohledání místa činu je tedy souhrn taktických kriminalistických postupů, jejichž úkolem je zjistit, zajistit a vyhodnotit stopy, které se nacházejí na místě činu. Úkolem kriminalistů je ohledáním zjistit základní informace o skutkovém stavu, jenž se na místě odehrál. Výsledky ohledání místa činu odpovídají kriminalistům, mimo jiné, na sedm základních kriminalistických otázek. Při ohledání

¹⁵ Zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In ASPI [právní informační systém]. [cit. 03.03.2020].

místa činu je důležité, aby kriminalisté postupovali svědomitě a objektivně a nezmařili při zbrklém úkonu účel trestního řízení (například špatným zajištěním nebo přehlédnutím důležité stopy). Je důležité, aby se kriminalisté nenechali ovlivnit prvním dojmem a na místo činu nahlíželi s určitým nadhledem, který zajistí jeho objektivní posouzení. Ohledání místa činu se řídí obecnými zásadami, mezi které patří:

- *Objektivnost ohledání*
- *Úplnost ohledání*
- *Aktivnost ohledání*
- *Rychlost ohledání*¹⁶

Při objektivnosti ohledání platí, že se ohledání provádí dle kriminalistických zásad, doporučení a platného zákona, což zajišťuje, že všechny stopy z místa činu budou řádně zjištěny, zajištěny a následně i zadokumentovány, aby nedošlo k procesnímu pochybení.

Úplnost ohledání znamená, že je třeba na místě činu postupovat důkladně, svědomitě a systematicky, aby nedošlo k přehlédnutí důležité, kriminalisticky relevantní stopy.

Aktivnost ohledání znamená, že k místu ohledání přistupujeme vždy iniciativně s cílem zajistit všechny důležité stopy pro účely trestního řízení.

Rychlost ohledání neznámá, že ohledání je třeba provést v co nejkratším čase, nýbrž že je potřeba započít okamžitě, jakmile se o něm policejní orgán dozví. Přitom je potřeba brát v potaz, že na některé druhy kriminalistických stop působí čas a tím by mohlo být zmařeno jejich případné zajištění. Jako příklad lze užit srovnání z kapitoly neodkladné a neopakovatelné úkony, kdy trasologická stopa v postupně roztávajícím sněhu ztrácí své specifické znaky.

Ohledání má i své specifické zásady, které je potřeba dodržet, aby ohledání naplnilo svůj účel. Mezi tyto zásady patří:

- *Řízení ohledání jedním vedoucím*

¹⁶ Chmelík J. a kol.: Rukověť kriminalistiky, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, str. 59

- *Neodkladnost ohledání*
- *Neopakovatelnost ohledání*
- *Nezastupitelnost ohledání*¹⁷

Řízením ohledání jedním vedoucím se dbá zejména na to, aby nedocházelo ke zmatečným pokynům. Vedoucí nese zodpovědnost za celé ohledání, ostatní členové ohledání jsou vůči němu podřízeni. Neodkladnost ohledání má účel zejména v tom, aby nedošlo ke znehodnocení stop vlivem počasí, popřípadě jiných jevů. Například u řidiče ovlivněného alkoholem musí být dechová zkouška provedena co nejdříve, provedení dechové zkoušky po několika hodinách by jistě zmařilo význam trestního řízení. Neopakovatelností ohledání se rozumí fakt, že některé druhy ohledání není možné znovu provést, například z důvodu změny faktického stavu místa činu. Nezastupitelností ohledání se rozumí, že nelze jinými způsoby zjistit to, co lze zjistit pouze samotným ohledáním. Pokud ohledání místa činu bylo provedeno nekvalitně, pak žádným jiným úkonem nemůže být nahrazeno.

*„K zajištění řádného průběhu ohledání místa činu a k dosažení sledovaného cíle je třeba použít vhodných metod. Jde o takové metody, které umožňují poznání všech skutečností souvisejících s prověřovanou událostí“.*¹⁸ Hlavní metoda využívaná při ohledání místa činu je pozorování. Vedlejší metody jsou měření, vypočítávání, srovnávání, popisování, modelování a v neposlední řadě i způsoby logického myšlení, jakými jsou analýza, syntéza, analogie a jiné.¹⁹ V rámci postupu policejního orgánu před zahájením trestního stíhání i celého trestního řízení má ohledání místa činu nezastupitelnou roli, neboť bez něj bychom stěží našli stopy, které by v jeho pozdějších částech mohli sloužit jako důkaz.

¹⁷ SVOBODA, Ivo. Kriminálnístka. Ostrava: Key Publishing, 2016, s. 283. ISBN 978-80-7418-259-4

¹⁸ Chmelík J. a kol.: Místo činu a znalecké dokazování, Plzeň, Nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005, str. 40

¹⁹ Zatloukal M. Ohledání místa činu, Praha, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Teorie a praxe přípravného řízení trestního, 2010, str. 59

4 Skončení prověřování

Prověřování lze ukončit jen ze zákonných důvodů v zákonem stanovené časové lhůtě. V souladu se zásadou oficiality, která nám mimo jiné říká, že trestní věci se musí projednávat co nejrychleji a bez zbytečných průtahů.

4.1 Lhůty

Trestní řád stanovuje lhůty, které musí být dodrženy a v těchto lhůtách je povinen policejní orgán prověřit veškeré skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a řádně ve věci rozhodnout. Jedná se o lhůtu:

a) do 2 měsíců od jejich přijetí, jde-li o věc patřící do příslušnosti samosoudce, v níž se nekoná zkrácené přípravné řízení, (lhůta u přečinů)

b) do 3 měsíců, jde-li o jinou věc patřící do příslušnosti okresního soudu a (lhůta u trestných činů)

c) do 6 měsíců, jde-li o věc patřící v prvním stupni do příslušnosti krajského soudu.²⁰ (lhůta u zvláště závažných zločinů)

Všechny uvedené lhůty začínají běžet v den přijetí oznámení nebo jiného podnětu, na jejichž podkladě lze učinit odůvodněný závěr, že došlo ke spáchání trestného činu. V případě, že trestný čin je vyhledán vlastní iniciativou policejního orgánu, lhůta začíná běžet ode dne sepsání záznamu o zahájení úkonu trestního řízení, bez ohledu na to, zda byl následně pozměněn nebo upraven.²¹

V případě, že policejní orgán nestihne v určených lhůtách prověřit trestní oznámení je povinen státnímu zástupci zdůvodnit, proč se tak nestalo, které úkony je třeba dokončit a jak dlouho bude prověřování ještě trvat. Při souhlasu státního zástupce s prodloužením lhůty, tento odepíše policejnímu orgánu souhlasné stanovisko. Tyto lhůty lze v odůvodněných případech prodloužit i opakovaně podle § 159 odst. 3 trestního řádu. V opačném případě může státní zástupce změnit potřebné úkony ve věci a stejně tak upravit lhůtu po jakou má prověřování ještě trvat.

²⁰ § 159 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²¹ Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. Díl. 5. vydání. Praha: C.H. Beck 2013. str. 1453

4.2 Způsoby ukončení prověřování

Policejní orgán je povinen prověřit ve stanovených lhůtách skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin (viz § 159 odst. 1 trestního řádu). Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 trestního řádu zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného, pokud není důvod k postupu podle § 159a odst. 2 a 3, § 159b odst. 1, 3 a 4.²²

4.2.1 Odložení nebo jiné vyřízení věci

Jestliže se při prověřování oznámení zjistí, že se ve věci nejedná o podezření z trestného činu, přestupku nebo kázeňského či kárného provinění, státní zástupce nebo policejní orgán věc podle ustanovení podle § 159a odst. 1 trestního řádu, odloží usnesením. V této souvislosti se jedná o rozhodnutí meritorní (ve věci samé). Příkladem může být oznámení přečinu neoprávněné užívání cizí věci (například vozidla) podle § 207 odst. 1 trestního řádu, kdy při následném prověřování se zjistí, že oznamovatel zaparkoval své vozidlo na jiném místě, než si původně myslel a mylně se tak domníval, že mu vozidlo někdo odcizil. V takovém případě se věc odloží podle výše uvedeného ustanovení.

Ustanovením podle § 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu, státní zástupce nebo policejní orgán věc odevzdá v případě, že ve věci není dáno podezření z trestného činu a je na místě vyřídit věc jinak. Takovým vyřízením je zejména

- a) *odevzdání věci příslušnému orgánu k projednání přestupku nebo*
- b) *odevzdání věci jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání.*²³

Podle § 159a odst. 1 písm. a) trestního řádu se postupuje v případě, že skutek není trestným činem, avšak naplňuje znaky skutkové podstaty přestupku. Například v případě, že jsou zahájeny úkony trestního řízení pro přečin krádeže podle § 205 odst. 1 trestního zákoníku, a během prověřování se zjistí, že skutečná hodnota věci nepřesahuje částku 10 000 Kč, a nenaplní se tak skutková podstata trestného činu, věc se postoupí příslušnému úřadu, který ve věci rozhodne.

²² § 160 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²³ § 159a odst. 1 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Podle § 159a odst. 1 písm. b) trestního řádu se užije v případě, že skutek není trestným činem, ale jedná se o disciplinární delikt. Věc se odevzdá jinému orgánu, jde-li o disciplinární delikty fyzických osob, což jsou kázeňská nebo kárná provinění. O kázeňské nebo kárné provinění se jedná v případě, že existuje zvláštní úprava týkající se například příslušníků bezpečnostních sborů nebo příslušníka celní správy a mnoha dalších.

V případě, že bylo zahájeno trestní řízení a provedeným šetřením se zjistí, že trestní stíhání je z důvodů uvedených v § 11 odst. 1 trestního řádu nepřijatelné, státní zástupce nebo policejní orgán věc odloží podle ustanovení § 159a odst. 2 trestního řádu. Dle policejní praxe autora, je nejčastějším důvodem pro zastavení trestního stíhání podle výše uvedeného ustanovení nedostatečný věk pachatele.

Podle ustanovení § 159a odst. 3 trestního řádu vzhledem k okolnostem, které jsou uvedeny v § 172 odst. 2 písm. a), b) trestního řádu, státní zástupce nebo policejní orgán věc odloží usnesením v případě, že trest, který hrozí obviněnému je zcela bezvýznamný oproti trestu, který byl již obviněnému uložen nebo který ho podle očekávání postihne.²⁴ Tato situace nastane v případě, že v téže věci již bylo rozhodnuto jiným orgánem, kázeňským, kárným nebo cizozemským soudem v rámci mezinárodní justiční spolupráce a toto rozhodnutí lze považovat za dostačující. Dalším příkladem může být recidivista, který se dopustí trestného činu loupeže, za který byl pravomocně odsouzen a během výkonu trestu odnětí svobody se zjistí, že se taktéž dopustil přečinu krádeže v obchodním domě. I v tomto případě lze právě probíhající trest považovat za dostačující, vzhledem k závažnosti primárního protiprávního jednání pachatele.

Podle ustanovení § 159a odst. 4 trestního řádu s odkazem na ustanovení § 172 odst. 2 písm. c) trestního řádu státní zástupce věc odloží v případě, že samotné trestní řízení je jako trest dostačující. Toto nastane za podmínky, že obviněný po spáchání činu nahradil škodu, případně zabránil následkům nebo tyto trvale odstranil. Zde může jít například o pracovníka firmy, který zpronevěřil finanční částku nikoliv nepatrné hodnoty a po činu se k tomuto ze své vlastní vůle dozná a uhradí zpronevěřenou částku. Zde se má za to, že výpověď z firmy, poškození pověsti a samotné trestní řízení jsou dostatečným trestem pro pachatele.

²⁴ § 172 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Nejčastější případ odložení věci je podle § 159a odst. 5 trestního řádu, kdy státní zástupce nebo policejní orgán odloží věc v případě, že se nepodaří zjistit skutečnosti opravňující zahájení trestního stíhání. Jinými slovy, věc podle tohoto ustanovení se odloží v případě, že policejní orgán vyčerpá všechny možnosti vedoucí ke zjištění totožnosti pachatele nebo nezíská dostatek důkazů, které by vedly k zahájení trestního stíhání.

4.2.2 Dočasné odložení trestního stíhání

Dočasné odložení trestního stíhání je ustanovení uvedené v § 159b trestního řádu. Jedná se o institut, který představuje výjimku v trestním řádu, neboť ustanovení § 160 odst. 1 trestního řádu nám říká, že jsou-li splněny podmínky v tomto ustanovení, je nutné neprodleně zahájit trestní stíhání.

V případě ustanovení § 159b trestního řádu, jestliže je to třeba k objasnění trestné činnosti spáchané ve prospěch organizované zločinecké skupiny nebo jiného úmyslného trestného činu, anebo k zjištění jejich pachatelů, může policejní orgán se souhlasem státního zástupce dočasně odložit zahájení trestního stíhání na nezbytnou dobu, nejdéle však o dva měsíce. Tato lhůta může být opakovaně prodloužena na dobu dvou měsíců.

Stejně tak policejní orgán dočasně odloží stíhání osoby v případě, že tato je dočasně vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, viz § 10 trestního řádu, nebo je-li její trestní stíhání dočasně nepřijatelné pro nedostatek souhlasu oprávněného orgánu.²⁵

V rámci ukončení prověřování je nutno zmínit ustanovení §159c trestního řádu, které bylo zařazeno do trestního řádu novelou č.163/2016 Sb..²⁶ Záměrem bylo motivování osob, aby oznamovali případy pasivní korupce a efektivně spolupracovali s orgány činnými v trestním řízení. Ustanovení taxativně uvádí, které korupční trestné činy jsou ve společnosti vysoce latentní, neboť ten, kdo poskytne úplatek i ten, jenž jej přijme, postupují skrytě, aby jejich protiprávní jednání nebylo zjištěno. I zde platí, že ustanovení se vztahuje na osobu jen v případě, že slíbila úplatek, majetkový prospěch

²⁵ § 159b zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁶ Zákon č. 163/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů

nebo jiný prospěch jen proto, že o něj byla požádána. Postup je možný aplikovat v případě, že osoba

- bez zbytečného odkladu a dobrovolně učiní oznámení o protiprávním jednání státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu,
- oznámí policejnímu orgánu všechny skutečnosti, které zná o trestné činnosti toho, kdo o tento úplatek, majetkový nebo jiný prospěch požádal,
- se zaváže spolupracovat v přípravném řízení i v řízení před soudem a podá pravdivou výpověď o těchto skutečnostech²⁷

K této souvislosti se váže ustanovení § 159d trestního řádu, které uvádí, že

(1) Nezjistí-li se dodatečné skutečnosti, které vylučují rozhodnout o dočasném odložení trestního stíhání a splnil-li podezřelý své závazky podle § 159c odst. 1 trestního řádu, státní zástupce rozhodne, že nebude stíhán, jinak rozhodne, že podezřelý nesplnil podmínky podle § 159c odst. 1.

(2) Rozhodnout o nestíhání podezřelého lze až po pravomocném ukončení trestního stíhání osoby, která o úplatek, majetkový nebo jiný prospěch podezřelého požádala.

Při splnění požadavků, které se osoba zavázala plnit dle § 159c odst. 1 trestního řádu, státní zástupce rozhodne, že podezřelý nebude dále stíhán. V případě, že by bylo stanoveno, že závazky nesplnil, policejní orgán by neprodleně zahájil trestní stíhání osoby. Bez této úpravy by předcházející ustanovení nedávalo smysl, neboť osoba, která učinila oznámení, by byla vystavena trestnímu stíhání i za předpokladu, že o trestné činnosti učinila oznámení. Osoby by se z důvodu obavy uložení trestu k takovému kroku nepřiklonily.

²⁷ DRAŠTÍK, Antonín. FENYK, Jaroslav a kolektiv. Trestní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7. s. 1216.

5 Zkrácené přípravné řízení

Zkrácené přípravné řízení bylo zavedeno novelou zákona č. 265/2001 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, kvůli zkrácení času potřebného pro standardní přípravné řízení a odlehčení administrativy orgánů činných v trestním řízení, při projednávání nejméně závažných trestných činů, o nichž přísluší konat řízení v prvním stupni okresnímu soudu s horní hranicí trestu odnětí svobody do výše pěti let. Podle § 179a trestního řádu se zkrácené přípravné řízení koná, jestliže:

a) podezřelý byl přistižen při činu nebo bezprostředně poté, nebo

b) v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 postavit před soud.²⁸

Dvoutýdenní lhůta, ve které musí být zkrácené přípravné řízení skončeno, počíná běžet sdělením podezření. Lhůtu dvou týdnů lze na základě žádosti policejního orgánu se souhlasem státního zástupce prodloužit, nejdéle však o 10 dnů a v případě schvalování dohody o vině a trestu až o 30 dní. Uvedené lhůty obsahují i povinnost státního zástupce doručit soudu návrh na potrestání. Tudíž policejní orgán má o tento čas lhůtu zkrácenou.

V případě první podmínky přistižení pachatele při páchání trestného činu nebo bezprostředně poté, je třeba chápat ve smyslu, že podezřelý byl přistižen na místě činu při jeho páchání, zpravidla policejním orgánem nebo jinou osobou, např. svědkem nebo poškozeným. Další možností je, že podezřelý je na místě činu sledován vizuálně nebo za pomoci technických prostředků, kterými jsou například kamerové systémy. Stejně tak lze tuto podmínku naplnit v případě, že podezřelý je zaznamenán na kamerovém záznamu, který ho usvědčuje z onoho protiprávního jednání, například zachycuje prodej kradeného zboží bezprostředně po krádeži.

Druhou podmínkou se rozumí, že v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze předpokládat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 postavit před soud. Uvedené je třeba chápat tak, že od

²⁸ Šámal, P. a kol. Trestní řád. Komentář. I. Díl. 5. vydání. Praha: C.H. Beck 2013. s. 1375

počátku prověřování je zřejmé, že půjde o jednoduchou trestní věc z hlediska skutku, která nevyžaduje zvláštní metody vyšetřování, například znalecký posudek nebo zvláštní způsoby dokazování. Je třeba uvést, že nelze při rozhodování o zkráceném přípravném řízení kalkulovat s prodloužením lhůty o následujících deset dní státním zástupcem, neboť toto lze jen v odůvodněných případech.

Dále je potřeba počítat s ustanovením § 179f odst. 1 trestního řádu, ve kterém jsou vymezeny podmínky, při kterých nelze konat zkrácené přípravné řízení nebo v něm pokračovat:

a) je dán důvod vazby a nejsou splněny podmínky pro předání zadrženého podezřelého spolu s návrhem na potrestání soudu, nebo

b) jsou dány důvody pro konání společného řízení o dvou nebo více trestných činech a alespoň o jednom z nich je třeba konat vyšetřování.²⁹

První podmínka vyžaduje důvody vazby, přičemž do vazby lze vzít pouze osobu, proti které bylo zahájeno trestní stíhání. Osoba, proti níž bylo zahájeno trestní stíhání, se nazývá obviněný. V případě zkráceného přípravného řízení získává podezřelý status obviněného až poté, kdy státní zástupce soudu doručí návrh jeho potrestání (§ 314b odst. 1 trestního řádu). V případě, že byl podezřelý zadržen při páčání trestného činu nebo bezprostředně po něm, musí být zkrácené řízení ukončeno ve lhůtě 48 hodin dle maximální možné doby zadržení. Tento postup je laicky nazýván jako „super zkrácené přípravné řízení“, kdy ve lhůtě 48 hodin musí státní zástupce doručit soudu návrh na potrestání.

Policejní orgán zahajuje zkrácené přípravné řízení provedením neodkladného a neopakovatelného úkonu nebo sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení. Ve zkráceném přípravném řízení se při sepsání záznamu o zahájení úkonů trestního řízení uvede do kolonky „jiné okolnosti“ věta, že se jedná o zkrácené přípravné řízení. Z právního hlediska to však není podmínkou.

Zkrácené přípravné řízení vykonávají policejní orgány uvedené v § 12 odst. 2 trestního řádu a podle § 179a odst. 3 trestního řádu také státní zástupce. Jak je uvedeno v ustanovení § 179b odst. 2 trestního řádu, ve zkráceném přípravném řízení má podezřelý stejná práva jako obviněný (viz § 33 odst. 1, 2 trestního řádu). Zadržený

²⁹ § 179f odst. 1 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

podezřelý má právo volit si svého obhájce a radit se s ním bez přítomnosti třetích osob, a to již v průběhu zadržení. Pokud si zadržený podezřelý nezvolí svého obhájce a nebude propuštěn ze zadržení, ale bude v zadržení předán soudu k provedení zjednodušeného řízení, je třeba mu ustanovit obhájce tak, aby měl obhájce po dobu provádění úkonů soudem.³⁰ O tomto je třeba podezřelého před započítím jeho výslechu řádně poučit, aby mu byla poskytnuta možnost plně uplatnit svá práva. Ve zkráceném přípravném řízení není stádium vyšetřování.³¹ I přesto, že ve zkráceném přípravném řízení má osoba, proti níž se řízení vede, práva totožná jako obviněný, je stále označována jako podezřelý.

Jak vyplývá z výše uvedené podmínky, zkrácené přípravné řízení je vždy vedeno proti konkrétní osobě. Osobu podezřelou je nutno k věci vyslechnout a nejpozději před započítím výslechu jí sdělit, z jakého skutku je podezřelá a jaký trestný čin je v tomto skutku spatřován. O tomto úkonu sepíše orgán konající zkrácené přípravné řízení záznam o sdělení podezření, který je nutno doručit podezřelému a jeho obhájci, pokud si nějakého zvolí. Státní zástupce v rámci zkráceného přípravného řízení vykonává dozor nad policejním orgánem a je oprávněn:

- vydat pokyn policejnímu orgánu,
- předat věc policejnímu orgánu k zahájení trestního stíhání, jestliže zkrácené přípravné řízení nelze konat, anebo uložit policejnímu orgánu, aby zahájil trestní stíhání,
- vydat závazný pokyn k postupu ve zkráceném přípravném řízení,
- účastnit se úkonů, provádět prověrky a vyžadovat informace od policejního orgánu ve zkráceném přípravném řízení,
- je-li potřeba doplnit další úkony, věc vrátit policejnímu orgánu k doplnění,
- zrušit rozhodnutí nebo opatření policejního orgánu, zjistí-li, že se jedná o nezákonné nebo neodůvodněné rozhodnutí nebo opatření policejního orgánu,
- na žádost poškozeného nebo podezřelého přezkoumat postup policejního orgánu.³²

Nerozhodne-li po skončení zkráceného přípravného řízení policejní orgán o odložení věci z důvodu uvedeného v § 159a odst. 1 až 3 nebo 5 trestního řádu,

³⁰ CÍSAŘOVÁ, Dagmar. Trestní právo procesní. 4 vyd. Praha: Linde, 2006, 871 s. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 80-720-1594-X.s.443-444.

³¹ § 179b zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³² JELÍNEK, Jiří. Trestní právo procesní. 3. aktualizace a dopl. vyd. Praha: Leges, 2013.

shromáždí potřebné podklady pro řádný průběh řízení následujících. O tomto sepíše stručnou zprávu, kterou předloží státnímu zástupci. Ve zprávě o výsledku zkráceného přípravného řízení musí být uvedeno, jaký trestný čin je ve skutku spatřován, pro který je sděleno podezření a jaké důkazy proti podezřelému lze před soudem uvést. Ke zprávě policejní orgán připojí všechny písemnosti a věci, které v průběhu zkráceného přípravného řízení shromáždil.

Státní zástupce, kterému byl doručen návrh policejního orgánu podle ustanovení § 179c odst. 1 trestního řádu, nebo který sám provedl zkrácené přípravné řízení,

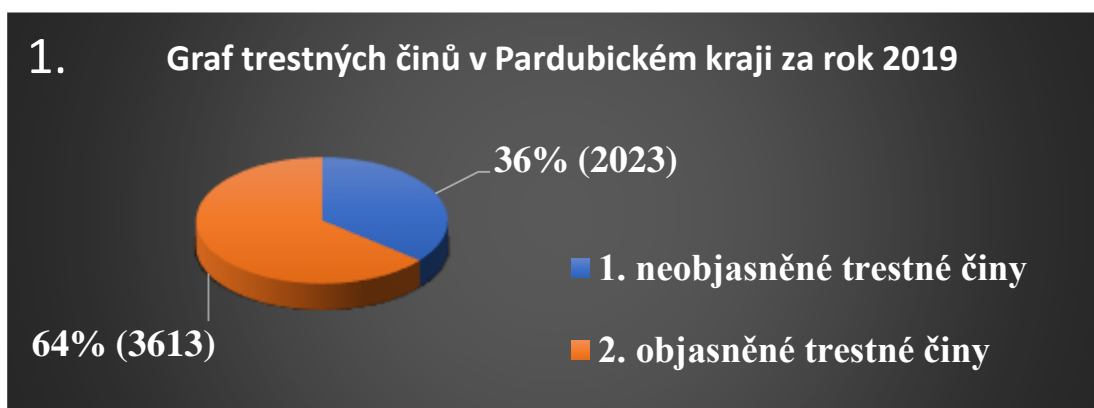
- a) *podá soudu návrh na potrestání, shledá-li, že výsledky zkráceného přípravného řízení odůvodňují postavení podezřelého před soud,*
- b) *podá soudu návrh na schválení dohody o vině a trestu, přičemž použije obdobně ustanovení § 175b,*
- c) *věc odloží, nejde-li ve věci o podezření z trestného činu,*
- d) *odevzdá věc příslušnému orgánu k projednání přestupku,*
- e) *odevzdá věc jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání,*
- f) *věc odloží, jestliže je trestní stíhání nepřípustné podle § 11,*
- g) *věc odloží, rozhodl-li o schválení narovnání, přičemž použije obdobně ustanovení § 309 a násl.,*
- h) *věc podmíněně odloží podle § 179g,*
- i) *věc může odložit též, jestliže je trestní stíhání neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2, nebo*
- j) *opatřením vrátí věc policejnímu orgánu, je-li v rámci zkráceného přípravného řízení třeba provést další úkon.³³*

³³ § 179c odst. 2 zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

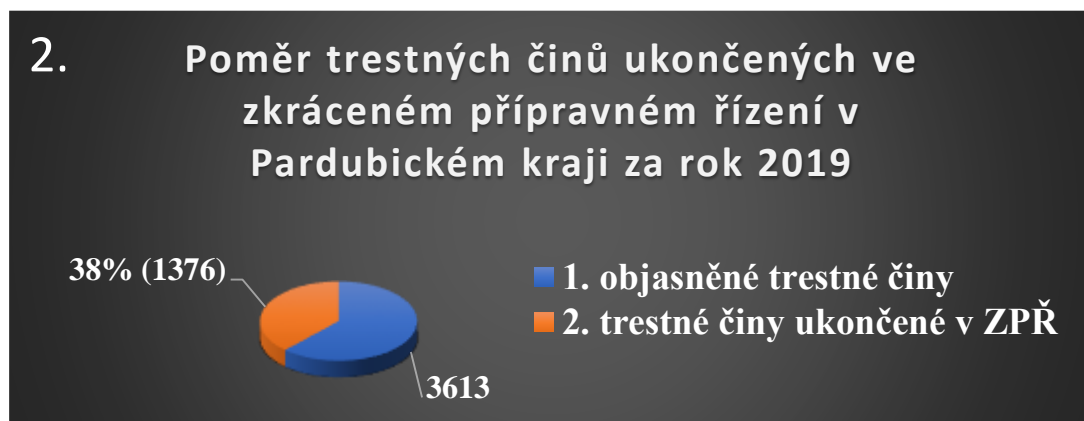
5.1 Četnost využití zkráceného přípravného řízení v praxi

Pro představu četnosti zkráceného přípravného řízení oproti standardnímu trestnímu řízení, jsou níže vloženy grafy. První grafické zobrazení vyjadřuje srovnání objasněných a neobjasněných trestných činů v Pardubickém kraji za rok 2019. Druhé grafické zobrazení porovnává objasněné trestné činy ukončené ve standardním přípravném řízení v porovnání s trestnými činy, které byly ukončeny ve zkráceném přípravném řízení.

V Pardubickém kraji za rok 2019 bylo evidováno 5636 trestných činů. Z celkového počtu evidovaných trestných činů bylo objasněno 3613 trestných činů (64%).

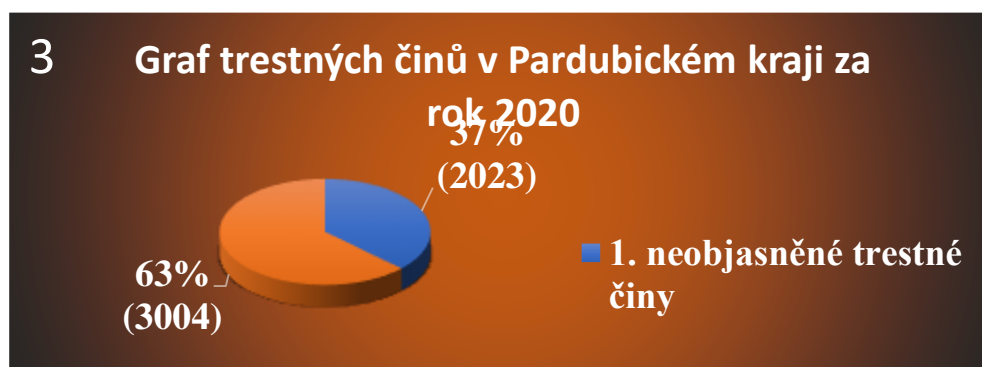

V následujícím grafickém vyjádření je uveden počet objasněných trestných činů, kterých bylo 3613, z čehož 1376 trestných činů bylo ukončeno ve zkráceném přípravném řízení a 2237 trestných činů bylo ukončeno ve standardním přípravném řízení.

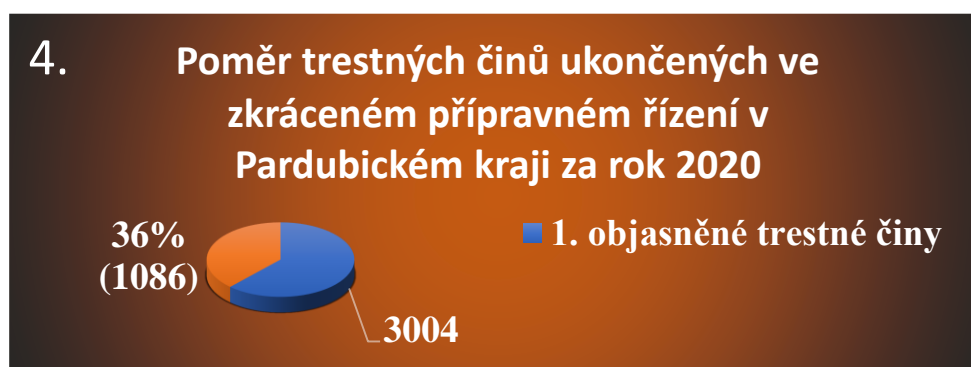

Nejčastějším spáchaným přečinem v Pardubickém kraji, ve kterém bylo konáno zkrácené přípravné řízení, byla krádež podle ustanovení § 205 trestního zákoníku a to v její jednoduché podobě, tedy krádeže v obchodech, kapesní krádeže, krádeže odložených věcí a vozidel. Druhou nejpočetnější skupinou trestných činů, které byly ukončeny ve zkráceném přípravném řízení, byly trestné činy spáchané v dopravě, kdy se jednalo zejména o přečiny ohrožení pod vlivem návykové látky podle ustanovení § 274 trestního řádu a přečiny maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle ustanovení § 337 trestního zákoníku.

Na dalším grafickém vyjádření je vyobrazena četnost objasněnosti trestných činů v Pardubickém kraji za rok 2020. V tomto roce bylo v Pardubickém kraji evidováno celkem 4778 trestných činů, z toho bylo celkem 3004 trestných činů objasněno. Celková bilance za rok 2020 činí 63 % (po zaokrouhlení) objasněných trestných činů.

V následujícím grafickém vyjádření je uveden počet objasněných trestných činů, kterých bylo 3004, z čehož 1086 trestných činů bylo řešeno ve zkráceném přípravném řízení a 1918 trestných činů bylo řešeno ve standardním trestním řízení.

Z výše uvedených grafických vyjádření vyplývá, že zkrácené přípravné řízení je často užíváno a představuje tak výrazné ulehčení práce orgánů činných v trestním řízení. Jeho hlavní výhodou je „přeskočení“ vyšetřování, kdy policejní orgán po skončení prověřování podává zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení státnímu zástupci, který podá soudu návrh na potrestání nebo návrh na schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu.

Z výše uvedených statistik vyplývá, že v roce 2019 bylo zaevidováno celkem 5636 trestných činů, zatímco v roce 2020 ubylo trestných činů o více než 15% s konečným výsledkem 4778. Pokles statistik je pravděpodobně způsoben vyhlášením nouzového stavu vydaného Usnesením vlády ČR ze dne 12. března 2020 trvajícím do 17. května 2020 a nouzového stavu vydaného 05. října 2020 trvajícím do 14. února 2021. Pokles kriminality mohl být zapříčiněn právě zvýšením trestních sazeb u vybraných trestných činů majetkové trestné činnosti.

Dalším důvodem poklesu kriminality byl fakt, že dne 06. 08. 2020 s účinností od 01. 10. 2020 vyšel zákon č. 333/2020Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009Sb., trestního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Zejména zde byl důležitý čl. I, bod 19, kterým se změnil § 138/1 trestního zákoníku. Jinými slovy došlo k posunutí hranice výše škody pro spáchání trestného činu z 5 000,- Kč na 10 000,- Kč. Uvedené razantně změnilo statistiky u bagatelních majetkových trestných činů, kdy pachatelé, aby naplnili skutkovou podstatu krádeže podle § 205 odst. 1 písmeno a) trestního zákoníku „*působí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,*“ museli odcizit věc, popřípadě věci za více jak 10 000,- Kč.

Poměr trestných činů ukončených ve zkráceném přípravném řízení v roce 2019 se nijak diametrálně nelišil od roku 2020. Zatímco v roce 2019 bylo v Pardubickém kraji řešeno celkem 38 % objasněných trestných činů ve zkráceném přípravném řízení, v roce 2020 tato hodnota byla o dvě procenta nižší, kdy se jednalo o 36%.

6 Kazuistiky

Autor této bakalářské práce slouží jako policista České republiky služebně zařazený na Krajském ředitelství policie Pardubického kraje, Obvodní oddělení Přelouč. Jeho služební hodnost je praporčík a funkce inspektor, tedy převážnou část své služby zpracovává přečiny, případně v rámci prevence vykonává hlídkovou službu v přiděleném teritoriu obvodního oddělení v Přelouči. Níže uvedené kazuistiky jsou zde předloženy proto, aby bylo téma práce prakticky demonstrováno.

První kazuistika je zajímavá zejména tím, že poukazuje na potřebu vést trestní řízení důkladně a svědomitě, aby nedošlo ke zmaření účelu, který je trestním řízením sledován. Tato kazuistika je vedena ve zkráceném přípravném řízení a demonstruje výhody tohoto postupu. Zejména zefektivnění a zrychlení trestního řízení. Druhá kazuistika poukazuje na nebezpečí služby, které autor spatřuje zejména v tom, že policista i přesto, že postupuje dle zákona, může být neprávem obviněn například ze zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku. Tak by tomu bylo i v druhé kazuistice, kdyby soud rozhodl ve prospěch obviněného a jeho syna. Kazuistika je řešena ve standartním trestním řízení, kdy po naplnění prověřování je spisový materiál postoupen dle ZPPP 103/2013, na Službu kriminální policie a vyšetřování Pardubice k zahájení trestního stíhání. Zahájením trestního stíhání začíná druhá fáze přípravného trestního řízení – vyšetřování.

6.1 Kazuistika I

Dne 7. června roku 2019 autor společně se svým kolegou prováděl hlídkovou činnost v obci Břehy jako hlídka s volacím znakem Prsten 511. Během výkonu služby si hlídka povšimla v 15:40 hodin vozidla jedoucího v obci Břehy směr obec Přelouč. Za volantem seděl muž ve věku do dvaceti let. Společně s ním v autě seděli další dva muži stejného věku.

Jednalo se o starší vozidlo tovární značky Ford Focus zelené barvy, které jelo nejistě, tzn., že na silnici měnilo směr jízdy a jelo rychlostí 35 km/h i přesto, že v obci je povolena rychlost jízdy až 50 km/h. Vzhledem k výše uvedenému se hlídka rozhodla v rámci bezpečnosti a plynulosti provozu zkontrolovat uvedené vozidlo.

Hlídka Prsten 511 vyjela ihned za vozidlem, zhruba po sto metrech vozidlo předepsaným způsobem za použití výstražného světelného znamení s nápisem STOP

zastavila. Hlídka přistoupila předepsaným způsobem k vozidlu, kde na sedadle seděl později ztotožněný X. Y., nar. 1. 1. 2000. Na sedadle spolujezdce a na sedadle za řidičem seděli další dva muži.

Řidič byl vyzván k předložení dokladů předepsaných pro řízení a provoz motorového vozidla, kdy předložil osvědčení o registraci vozidla, zelenou kartu a náhradní doklad za občanský průkaz, dle kterého byl ztotožněn. Řidičský průkaz nepředložil z důvodu, že jej nevládní. Provedenou lustrací v centrální evidenci řidičů bylo zjištěno, že pan X. Y., má vyslovený platný zákaz řízení všech motorových vozidel a to od 03. 05. 2019 do 03. 11. 2020. Zákaz řízení všech motorových vozidel mu byl vyslovený Městským úřadem Velké Meziříčí pod číslem případu XXXXX.

Řidič byl vyzván k podání vysvětlení po řádném poučení dle ustanovení § 61 zákona č. 273/2008Sb, o Policii České republiky. On uvedl, že je pravda, že nemá řidičský průkaz, ale o žádném zákazu řízení motorových vozidel nic neví. K tomu dodal, že si žádný dopis s tímto rozhodnutím nepřevzal, a tedy s tímto nemohl být seznámen. Vzhledem k tomu, že v informačních systémech bylo stejné datum vydání rozhodnutí jako nabytí právní moci, což většinou znamená, že si skutečně rozhodnutí nepřevzal, a toto mu bylo doručeno fikcí, a tedy nabylo právní moci dnem rozhodnutí, hlídka jednala tak, jak je běžnou praxí v Pardubickém kraji, podle zákona o policii s podezřením z přestupku podle § 125c odstavce 1 písm. k) zákona č. 361/2000Sb, o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, s odkazem na § 3 odst. 3 stejného zákona, neboť v případě, kdy rozhodnutí nabude právní moci fikcí, nelze řidiče trestně stíhat za trestný čin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

Z komunikace s řidičem hlídka usoudila, že tento má s policií již bohaté zkušenosti, neboť nezkušený člověk by neargumentoval tím, že si dopis nepřevzal. Hlídka pojala podezření, že řidič schválně zastírá skutečnost, že byl s rozhodnutím městského úřadu ve Velkém Meziříčí seznámen. Před dalšími úkony hlídka ještě v Centrální evidenci vozidel vylustrovala vozidlo, zda neprochází pátráním, případně aby byly zjištěny další skutečnosti, které by mohli zdůvodnit podezření z přestupku. Lustrací vozidla bylo zjištěno, že provozovatelem i majitelem vozidla je spolujezdec. Tento byl taktéž vyzván k podání vysvětlení dle vybraných ustanovení § 61 zákon č. 273/2008Sb., o PČR. Majitel uvedl, že vozidlo kamarádovi půjčil dobrovolně, ale tento mu měl tvrdit, že řidičský průkaz vlastní, a on toto tvrzení považoval za dostačující,

kamarádovi tedy vozidlo dobrovolně svěřil. Tímto mohla hlídka vyloučit podezření z neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 trestního zákoníku. Majitel vozidla byl dotazován, zda vlastní řidičské oprávnění a je schopen řídit. On toto potvrdil a klíče od vozidla si převzal.

Vzhledem k nejasnostem v případě byl vyzván řidič X. Y., aby se neprodleně dostavil na nedalekou služebnu PČR v Přelouči k dalším úkonům. Na obvodním oddělení byl proveden dotaz do Centrální databáze osob. Dotaz byl proveden na řidiče a bylo zjištěno, že tento v posledních šesti měsících byl již podruhé zastaven hlídkou policie. Z tohoto důvodu bylo kontaktováno Obvodní oddělení policie (dále jen OOP) Velké Meziříčí s žádostí o náhled do spisového materiálu, který je vedený pod jejich číslem jednacím, neboť výše uvedeného přestupku, jízdy bez řidičského oprávnění, se dopustil právě v jejich teritoriu. Hlídka se tedy telefonicky spojila s dozorčí službou OOP Velké Meziříčí, které popsala celou situaci a sdělila jí číslo jednacím z Centrální databáze osob. Z osobní znalosti dozorčí služby OOP Velké Meziříčí sice nevěděla, zda někdo jmenovanému řidiči doručoval rozhodnutí, ale náhledem do spisu bylo zjištěno, že kolega nrap. X. Y., jmenovanému sdělil rozhodnutí městského úřadu Velké Meziříčí při jeho podání vysvětlení dle § 158/6 trestního řádu k předchozímu případu řízení bez řidičského oprávnění.

Vzhledem k výše uvedenému bylo již jasné, že jmenovaný je s rozhodnutím městského úřadu Velké Meziříčí číslo XXXXX řádně srozuměn a skutečnost, že o tomto věděl, úmyslně zastírá ze strachu ze závažnějšího postihu. S nově zjištěnými skutečnostmi byl seznámen řidič X. Y., který již dále nezapíral a uvedl, že skutečně srozuměn se zákazem řízení všech motorových vozidel byl, a tedy vykonával činnost, která mu byla zakázána.

Přiznáním řidiče vzniklo podezření ze spáchání přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku a byl sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Prověřovaný X. Y., podal vysvětlení a po řádném poučení dle ustanovení § 158 odst. 6 trestního řádu poté záznam o podání vysvětlení podepsal. Do úředního záznamu o podání vysvětlení uvedl, že využívá svého práva podle ustanovení § 158 odst. 8 trestního řádu a k věci nebude vypovídat.

Vzhledem k tomu, že přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání v prvním odstavci přísluší do kompetence okresního soudu (v prvním stupni) a zákon na tento přečin stanovuje horní hranici odnětí svobody, která nepřevyšuje tři léta, podezřelý byl přistižen při činu a lze předpokládat, že podezřelého bude možné ve lhůtě čtrnácti dnů podle § 179b odst. 4 trestního řádu, postavit před soud, bylo rozhodnuto, že ve věci bude vedeno zkrácené přípravné řízení.

Na výše uvedeném základě mu bylo podle § 179b odst. 3 trestního řádu sděleno podezření z přečinu podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. V záznamu o sdělení podezření mu byly objasněny všechny skutečnosti, ve kterých policejní orgán spatřuje jeho trestně právní jednání, zejména to, že dne 07. 06. 2019 v 15:45 hodin řídil v ulici Obránců míru v obci Břehy osobní motorové vozidlo značky Ford Focus DAW, registrační značky XY, přičemž byl následně v ulici Dlouhá před domem čp. 755, Břehy, zastaven hlídkou Prsten 511, kdy následnou lustrací v centrálním registru řidičů bylo zjištěno, že má rozhodnutím Městského úřadu ve Velkém Meziříčí, odbor dopravy a silničního hospodářství pod č. j. DOP-40XX2/2019-juran/19400/2019, vysloven zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu 18 měsíců od 03. 05. 2019 do 03. 11. 2020. Přestože rozhodnutí nabylo právní moci dne 03. 05. 2019 fikcí, byl jmenovaný dne 23. 05. 2019 vyslechnut policistou nrap. X. Y., který ho řádně seznámil s úplným zněním výše uvedeného rozhodnutí a poučil ho o právních důsledcích v případě jeho porušení. Z výše uvedeného tedy vyplynulo, že vykonával činnost, která mu byla tímto rozhodnutím zakázána.

Jmenovaný X. Y., si záznam o sdělení podezření přečetl a tento následně podepsal. Podezřelému byl předán opis tohoto záznamu. Další opis tohoto záznamu byl zaslán i v zákonné lhůtě státnímu zástupci.

Následně byl jmenovaný vyslechnut na protokol o výsledku osoby podezřelé ve smyslu § 159b odstavce 3 trestního řádu, kdy uvedl informace o své osobě, majetkové a rodinné poměry, ale stejně jako v předchozím výsledku využil svého práva podle § 33 odst. 1 trestního řádu a k věci odmítl vypovídat. Protokol podepsal a vzhledem k tomu, že s ním nebylo potřeba činit další úkony ze služebny OOP Přelouč, odešel.

Ještě tentýž den autor zpracoval žádosti o zaslání potřebných písemností, jako je rozhodnutí Městského úřadu ve Velkém Meziříčí č.j. DOP-40XX2/2019-

jurán/19400/2019, o kopii spisu KRPJ-55XX2/TČ-2019-161419 s podpisy (spis jehož součástí byl i úřední záznam o podání vysvětlení podle § 61 zákona o policii, nrap. X.Y., který obeznámil podezřelého s rozhodnutím Městského úřadu ve Velkém Meziříčí), zpráva z místa bydliště a evidenční karta řidiče. Dále autor zažádal o opis z evidence přestupků a opis z rejstříku trestů fyzických osob.

Poté, co autor obdržel všechny potřebné dokumenty, celou věc konzultoval se státní zástupkyní, která požadovala doplnění podání vysvětlení nrap. X. Y., podle § 158/6 trestního řádu ke všem okolnostem seznámení podezřelého s rozhodnutím Městského úřadu ve Velkém Meziříčí. Vzhledem k tomu, že výslech nrap. X. Y., by nebyl zjevně proveden v zákonné lhůtě, bylo zažádáno o prodloužení lhůty zkráceného přípravného řízení podle § 179f odst. 2 písm. a) trestního řádu o deset dnů.

Žádost o prodloužení lhůty byla ze strany státní zástupkyně schválena a lhůta v této věci byla prodloužena o deset dnů. Během této doby byl proveden výslech nrap. X. Y., který v něm popsal všechny skutečnosti týkající se sdělení rozhodnutí městského úřadu ve Velkém Meziříčí podezřelému. Přesněji uvedl, že výslech probíhal po telefonu, ale s jistotou mluvil s podezřelým, neboť tohoto zná osobně a bezpečně ho podle hlasu poznal. Mimo jiné s ním vedl dialog, kdy mu podezřelý odpovídal na otázky, které mohl vědět pouze on.

Vzhledem k výše uvedenému bylo seznámení podezřelého s rozhodnutím dostačující, kdy tedy věděl a byl srozuměn s tím, že v případě, kdy bude řídit motorové vozidlo, se dopustí přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Během několika následujících dnů přišly žádané dokumenty, jako je zpráva z místa bydliště a rozhodnutí Městského úřadu ve Velkém Meziříčí.

Nyní již nic nebránilo sepsání Zprávy o výsledku zkráceného přípravného řízení a předložení spisového materiálu podle § 179c odst. 1 trestního řádu, státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Pardubicích k dalším úkonům podle § 179c odstavce 2 trestního řádu.

V této věci státní zástupkyně podala soudu návrh na potrestání podle § 179c odst. 2 písm. a) trestního řádu, neboť shledala, že výsledek zkráceného přípravného řízení odůvodňuje postavení podezřelého před soud. V návrhu na potrestání byly uvedeny

osobní údaje podezřelého, trestný čin, který je v jeho jednání spatřován, popis skutku, čtení a konstatování vybraných písemností ze spisu.

Dne 28. června 2019 samosoudkyně Okresního soudu v Pardubicích vydala podle § 314e odst. 1 zákona č. 141/1961Sb., o trestním řízení soudním, trestní příkaz proti obviněnému X. Y., který je vinen z přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) zákona č. 40/2009Sb., trestního zákoníku a odsuzuje se podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku s přihlédnutím k § 314e odst. 2 trestního řádu k trestu odnětí svobody v trvání 10 (deseti) měsíců. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 trestního zákoníku se výkon uloženého trestu odnětí svobody podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 2 (dvou) let. Podle § 73 odst. 1,3) trestního zákoníku se obviněnému dále ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dobu 2 (dvou) let.

Vzhledem k tomu, že proti trestnímu příkazu do osmi dnů od jeho vydání nebyl podán oprávněnou osobou odpor, trestní příkaz se stal pravomocným a vykonatelným.

6.2 Kazuistika II

Dne 21. 04. 2020 autor vykonával hlídkovou činnost v obci Přelovice. Při předchozím seznámení s instruktáží a aktuálními úkoly zjistil, že v obci Přelovice žije pan X. Y., který i přes vyslovený zákaz řízení motorových vozidel, jako majitel autoservisu užívá k jízdě vozidla jemu svěřená k opravě a nedbá rozhodnutí Městského úřadu s rozšířenou působností v Lázních Bohdaneč.

S výše uvedenými informacemi hlídka s označením Prsten 513 prováděla hlídkovou činnost v této obci. Bylo 09:30 hodin, kdy při průjezdu obcí si hlídka všimla řidiče ve vozidle tovární zn. Lexus, který se nápadně podobal řidiči X. Y., s platným zákazem řízení motorových vozidel. Řidič seděl ve vozidle s nastartovaným motorem a zapnutými světly, z části na chodníku a bavil se s postarším mužem, který stál za plotem u domu. Hlídka pojala podezření, že se skutečně jedná o onoho řidiče, a tak se rozhodla, že služební vozidlo odstaví na dvě stě metrů vzdáleném parkovišti u zdejšího obchodu a počká, co se bude dít. Vozidlo zn. Lexus měla hlídka po celou dobu na dohled ve zpětném zrcátku. Při parkování služebního vozidla si autor všiml, že vozidlo zrovna sjíždí z chodníku a jede směrem na obec Lázně Bohdaneč.

Autor jako řidič služebního vozidla se ihned otočil a vydal se zrychlenou jízdou za ním. Ono vozidlo dojel zhruba po 500 metrech, kdy toto právě parkovalo před domem v obci Přelovice. Vozidlo bylo po celou dobu na dohled hlídky. Z místa řidiče vystoupil muž, ve kterém byl poznán onen podezřelý muž X. Y., z ranní instruktáže. Podezřelý byl hlídkou přes otevřené okno vyzván slovy „jménem zákona setrvejte na místě“, tento výzvy uposlechl. Po vystoupení ze služebního vozidla hlídka vizuálně zkontroloval vnitřní prostory vozidla, ve kterých se nenacházela žádná další osoba. Autor přistoupil k řidiči, kterého vyzval slovy „pane řidiči, předložte doklady předepsané pro řízení a provoz motorového vozidla“. Řidič na výzvu reagoval slovy, že doklady má doma a že si pro ně dojde. Vzhledem k tomu, že bylo důvodné podezření, že muž se již s doklady nevrátí, byl vyzván k poskytnutí součinnosti při ztotožnění, kdy uvedl náležitě nacionále vedoucí k jeho ztotožnění. Lustrací v policejních systémech, zejména v centrální evidenci osob a centrálním registru řidičů, bylo zjištěno, že jmenovaný má platnou blokaci řidičského oprávnění od 21. 01. 2020.

Řidič byl vyzván k podání vysvětlení, kdy po řádném poučení podle ustanovení § 13 a 61 zákona č. 273/2008 Sb. uvedl, že je srozuměn s tím, že nemůže řídit a že se tzv. vybodoval. O tomto byl srozuměn na Městském úřadě s rozšířenou působností v Lázních Bohdaneč, kde odevzdával řidičské oprávnění. S vozidlem musel přejet z důvodu zkušební jízdy během výkonu svého povolání. Řidiči bylo následně sděleno, že v jeho jednání je spatřováno podezření z přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle ustanovení § 337 odst. 1 písm. a) trestního řádu. Po sdělení skutečností odůvodňující podezření ze strany policie byl řidič vyzván, aby se ve stanovenou dobu dostavil na Obvodní oddělení policie České republiky v Přelouči (dále jen OOP Přelouč) k podání vysvětlení. Během prováděných úkonů se řidič opakovaně ptal hlídky, zda by jeho protiprávní jednání nebylo možné vyřešit nějak jinak. Hlídka jeho dotaz negovala s tím, že jedná dle zákona.

Řidič X. Y., se téhož dne dostavil na OOP Přelouč, aby zde podal vysvětlení. Po řádných poučeních uvedl: „K dnešnímu incidentu, kdy jsem byl zastaven hlídkou policie, jak řídím motorové vozidlo zn. Lexus RZ: XXXXXX, bych uvedl, že jsem toto vozidlo skutečně řídil, ale pouze sto metrů od domu č. p. 1 v obci Přelovice ke svému domu č. p. 2 v obci Přelovice. S vozidlem jsem popojel z důvodu zkušební jízdy, neboť pracuji jako automechanik. O tom, že nesmím řídit, jsem věděl, neboť toto mi bylo sděleno loni přibližně v měsíci září. Sděleno mi to bylo na městském úřadu v Lázních Bohdaneč, kde jsem na výzvu městského úřadu odevzdal svůj řidičský průkaz, neboť

jsem se vybodoval. S tím, že jsem pozbyl řidičského oprávnění na jeden rok, jsem tedy byl srozuměn. Platná blokáce řidičského oprávnění trvá ještě do srpna tohoto roku. Na závěr bych uvedl, že jsem byl nucen řídit, neboť se starám o své dvě děti a zkušební jízdy s vozidly musím provádět z důvodu výkonu svého povolání. To je vše, co mohu k dané věci uvést.“

Po podání vysvětlení řidiče a jeho přiznání byli provedeny potřebné úkony směřující k opatření důkazů. Důkazními dokumenty byly výpis z evidenční karty řidiče, opis z evidence rejstříku trestů fyzických osob, výpis z přestupků, zpráva z komise k projednávání přestupku, zpráva z OSSZ Pardubice, spisový materiál doručený od Městského úřadu Lázně Bohdaneč, odboru dopravy. Aby mohlo být dáno podezření, že se řidič dopouštěl přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, muselo mu být prokázáno, že byl srozuměn s tím, že nesmí řídit.

Vzhledem k tomu, že opatření úřadu, respektive vyrozumění městského úřadu o skutečnosti, že řidič dosáhl ztráty 12 bodů v bodovém systému, není doručováno do vlastních rukou, nebylo možné prokázat, že řidič byl s tímto srozuměn, a tedy řízením motorového vozidla úmyslně mařil ono opatření. Šetřením u pracovnice Městského úřadu bylo zjištěno, že řidič byl vyzván k odevzdání svého řidičského průkazu do určitého data, kdy takto v termínu neučinil.

Neodevzdáním řidičského průkazu se dopustil přestupku podle § 125c/4b) zákona č. 361/2000Sb., kdy v rozporu s § 94a odst. 2, § 113 odst. 1 nebo 2 nebo § 123c odst. 5 neodevzdá řidičský průkaz, mezinárodní řidičský průkaz nebo potvrzení o oznámení ztráty, odcizení, poškození anebo zničení řidičského průkazu. Proti udělené sankci Městského úřadu Lázně Bohdaneč se řidič odvolal, čímž mu bylo prokázáno, že o svém vybodování věděl. Vzhledem k tomu, že opravný prostředek proti této formě rozhodnutí nemá odkladný účinek, řízením motorového vozidla se dopustil výše uvedeného přečinu.

Po opatření potřebných dokumentů bylo řidiči sděleno podezření z přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, neboť „vykonával činnost, pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu, nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl“.

Řidič byl vyzván k podání vysvětlení na protokol o výsledku osoby podezřelé ve smyslu § 179b odst. 3 trestního řádu, kdy využil svého práva podle § 33 odst. 1 trestního řádu k věci nevypovídat. Po poučení uvedl, že svého práva využívá a vypovídat nechce a nebude.

Mimo záznam řidič vyslychajícím policištví uvedl, že u soudu bude své řízení negovat s tím, že mu policie stejně nic nedokáže. Vzhledem k tomu, že z místa činu nebyl pořízen kamerový záznam pro poruchu kamerového systému, bylo zapotřebí obstarat jiné důkazní prostředky odůvodňující podezření ze spáchání přečinu. V rámci prověřování bylo provedeno šetření v obci Přelovice u domu, od kterého řidič vyjížděl. Šetření bylo zaměřeno na onoho muže, který se bavil přes plot s podezřelým. Provedeným šetřením bylo zjištěno, že se jedná o pana Y. Z., Tento byl vyzván k podání vysvětlení dle trestního řádu a dostavil se na Obvodní oddělení policie České republiky v Přelouči, kde se k věci vyjádřil. Jeho povinností bylo před policejním orgánem vypovídat, neboť nebyl osobou blízkou ve vztahu k podezřelému.

Svědék Y. Z., uvedl, že uvedeného dne za ním skutečně přijel podezřelý, aby mu předal vodovodní hlavici, přijíždět ho přímo neviděl, protože vyšel ven až poté, co podezřelý zatroubil. Po krátké konverzaci se s podezřelým rozloučil a vrátil se zpět do domu. Podezřelého neviděl přímo odjíždět, ale ihned poté, co se otočil, vozidlo odjelo a nikdo jiný ve vozidle, ani v jeho okolí nebyl. Jinými slovy potvrdil, že je nemožné, aby s vozidlem odjel kdokoli jiný než samotný podezřelý.

Po shromáždění potřebných materiálů bylo ze strany policejního orgánu sepsáno postoupení spisového materiálu dle ZPPP 103/2013 vzhledem k věcné příslušnosti na Službu kriminální policie a vyšetřování Pardubice k zahájení trestního stíhání. Zahájením trestního stíhání začíná druhá fáze přípravného trestního řízení – vyšetřování.

Celý případ se projednával dne 21. 08. 2020 u Okresního soudu v Pardubicích. Při hlavním líčení byli vyslechnuti znovu všichni svědci, podezřelý i zasahující policisté. Podezřelý, nyní již obviněný, před soudem vypověděl, že po vybodování již neřídil žádné motorové vozidlo. Onoho dne 21. 04. 2020 v ranních hodinách přijel se svým synem vozidlem zn. Lexus před dům souseda na adrese Přelovice č. p. 2, kterému předal vodovodní hlavici. Vozidlo řídil jeho syn, který vlastní řidičské oprávnění. Oba vystoupili před domem souseda, kdy syn odešel pěšky do nedalekého obchodu, kde si

byl nakoupit. Obviněný se mezitím dal do řeči se sousedem. Po chvíli si obviněný sedl na místo řidiče do zde odstaveného vozidla zn. Lexus, kde si bral osobní věci z přihrádky, přičemž v tu chvíli ho viděla projíždějící hlídka.

Následně z vozidla vystoupil a odešel pěšky do svého domu na adrese Přelovice č. p. 1. Po odchodu od vozidla toto nechal odemčené s tím, že klíče od vozidla má jeho syn, který s vozidlem odjede, až se vrátí z obchodu.

Poté, co přišel domů, zde setrval. Přibližně po 5 minutách v čase 09:30 hodin vyšel ven z domu a šel na zahradu. Ve dveřích se minul se svým synem, který vešel do domu. V tu chvíli přijela hlídka policie České republiky, která ho vyzvala, aby vyšel před dům a následně ho neprávem osočila, že řídil motorové vozidlo zn. Lexus. Dle jeho slov žádné vozidlo neřídil a policejní hlídka si celé jednání vymyslela.

Následně tvrdil, že jeho jednání potvrzuje kamerový záznam policejní hlídky z jejich vozidla, který ona hlídka úmyslně vymazala, aby ho mohla neprávem usvědčit z přečinu. O kamerovém záznamu ví od dalšího policisty z Obvodního oddělení v Přelouči, jeho jméno odmítl uvést, aby z toho neměl onen policista problémy.

Výpověď obviněného podpořil i jeho syn, který před soudem tvrdil, že ono vozidlo zn. Lexus skutečně po celou dobu řídil on, ne jeho otec. S vozidlem zastavil před domem souseda a odešel si nakoupit do nedalekého obchodu. Po návratu vyzval otce, aby s ním jel domů, ale on to odmítl a odešel domů pěšky. Syn obviněného před domem souseda ještě nějaký čas setrval, kdy vyřizoval telefonát, který trval přibližně pět minut. Poté odjel k domu otce na adrese Přelovice č. p. 1, kde vozidlo odstavil a šel do domu. Při vstupu do domu se minul se svým otcem, který právě vycházel ven na zahradu. Následně již zůstal doma a o jednání policistů se dozvěděl až od svého otce, který se odpoledne vrátil z výsledku.

Syn obviněného si při své výpovědi nebyl jistý, výpověď často měnil, uváděl nelogické souvislosti a byl značně nervózní. Výpověď obviněného se často rozcházel s výpovědí jeho syna, což bylo důvodem níže uvedeného rozhodnutí.

Samosoudkyně po výpovědi policistů, obviněného a svědků rozhodla, že obviněný je vinen z přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Jako odůvodnění svého rozhodnutí uvedla, že

výpověď policistů byla až na drobné nuance totožná. Ony nuance přisuzuje zejména krátké době policejní praxe u mladšího člena hlídky.

Výpověď zkušenějšího kolegy byla jistá, důvěryhodná a nebyl shledán jediný důvod, který by dával podezření, že by výpověď policistů byla lživá. Oproti tomu výpověď obviněného byla nejistá a byly v ní rozpory. Stejně tak se v některých bodech neshodovala s výpovědí jeho syna.

Obžalovanému byl uložen podle § 337 odst. 2 trestního zákoníku trest odnětí svobody v trvání dvanácti měsíců. Podle § 81 odst. 1 trestního zákoníku se výkon trestu odnětí svobody podmíněně odkládá. Podle § 82 odst. 1 trestního zákoníku se stanoví zkušební doba v trvání dvou let a současně podle § 73 odst. 1, 3 trestního zákoníku se obžalovanému dále ukládá trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všech druhů na dobu jednoho roku.

Závěr

V bakalářské práci autor rozebral problematiku týkající se postupu policejního orgánu před zahájením trestního stíhání. Poskytl přehled o činnosti policejního orgánu v přípravném řízení a možnostech jeho rozhodování.

V první kapitole je uveden cíl a metodika bakalářské práce. Ve druhé kapitole se již autor zabýval základními pojmy a stručně zde charakterizoval trestní řízení. V další kapitole popsal způsoby, jakými lze zahájit trestní řízení. Následně rozebral úkony, které jsou prováděny ze strany orgánů činných v trestním řízení, zejména nejčastěji prováděný úkon podání vysvětlení. V následující kapitole charakterizoval neodkladné a neopakovatelné úkony a pro demonstraci jejich nejčastější úkon ohledání místa činu.

Další kapitola bakalářské práce pojednávala o možnostech skončení prověřování. V této kapitole byly rozebrány lhůty, ve kterých je policejní orgán povinen prověřit skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin a způsoby ukončení prověřování. Každý z jednotlivých způsobů byl popsán v samostatné kapitole.

Předposlední kapitola bakalářské práce byla věnována speciální formě přípravného řízení, kterou je zkrácené přípravné trestní řízení. Zkrácené přípravné řízení zde bylo podrobně rozebráno, přesněji jeho začátek, průběh a možnosti ukončení. Tato kapitola bakalářské práce přímo odkazovala na příklady z autorovy policejní praxe a byla v ní popsána všechna její specifika. Následně je v práci uveden graf četnosti zkráceného přípravného řízení poměrem k ostatním způsobům ukončení trestných činů a k celkové páchané činnosti v Pardubickém kraji za rok 2019 a rok 2020. Oba uvedené letopočty jsou mezi sebou komparovány a ukazují četnost využívání zkráceného přípravného řízení.

Poslední kapitolou bakalářské práce jsou praktické příklady, které jsou dle autorova názoru nejzajímavější, neboť se jedná o jedny z trestních spisů, které sám svojí iniciativou vyhledal a zpracoval. Jedná se o reálné kazuistiky s pozměněnými osobními údaji. První kazuistika demonstruje provedení zkráceného přípravného řízení a druhá provedení první části přípravného řízení – prověřování. Postup u obou kazuistik je totožný, probíhají zde totožné úkony. Hlavním rozdílem je, že v první kazuistice neproběhne druhá část přípravného řízení – vyšetřování, zatímco v druhé ano. Tím

dojde k ulehčení práce policejního orgánu i státního zástupce a ve věci bude možné rozhodnout podstatně dříve, což povede k odlehčení administrativy, zefektivnění a rychlosti trestního řízení v méně závažných trestných činech.

Dle autorova názoru bakalářská práce naplňuje cíl stanovený v úvodu zejména tím, že poskytuje vhled do zkoumané oblasti vztahující se k odborné problematice související s postupem policejního orgánu před zahájením trestního stíhání. Především uvedení kazuistik a jejich krátká komparace by mohla čtenáři přiblížit praktický postup popisovaný v teoretické části.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

- 1) *CÍSAŘOVÁ, Dagmar*, Trestní právo procesní, vyd. Praha: Linde, 2006, 871 s. Vysokoškolské právní učebnice. ISBN 80-720-1594-X
- 2) *ČENTĚŠ, J.* a kol. Trestný poriadok. Veľký komentár. Ľilina: Nakladateľství Eurokodex, 2014.
- 3) *FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T.* a kol. Trestní právo procesní 7. vyd. Praha Wolters Kluwer, a.s., 2019, 952 s. ISBN 978-80-7598-306-0
- 4) *FRYŠTÁK, Marek*. Dokazování v přípravném řízení. 2. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Spisy Právnícké fakulty Masarykovy univerzity, 2015. ISBN 978-80-210-7687-7
- 5) *CHMELÍK* a kol.: Místo činu a znalecké dokazování, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. ISBN 80-8689-842-3
- 6) *CHMELÍK J.* a kol.: Rukověť kriminalistiky, Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2005. ISBN 80-86898-36-9
- 7) *JELÍNEK, Jiří*. Trestní právo procesní. 3. aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-44-1
- 8) *RŮŽIČKA, Miroslav, ZEZULOVÁ, Jana*. Zadržení a vazba v českém trestním procesu. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2004, s. 303. ISBN 80-71798-17-7
- 9) *ŠÁMAL, P.* a kol. Trestní řád. Komentář. I. Díl. 7. vydání. Praha: C.H. Beck 2013. ISBN 978-80-7400-465-0
- 10) *ZATLOUKAL M.*: Ohledání místa činu, Praha, Právnícká fakulta Masarykovy univerzity, Teorie a praxe přípravného řízení trestního, Praha 2010
- 11) *DRAŠTÍK, Antonín, FENYK, Jaroslav* a kolektiv. Trestní řád. Komentář. I. díl. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. ISBN 978-80-7552-600-7.
- 12) *SVOBODA, Ivo*. Kriminalistika. Ostrava: Key Publishing, 2016, ISBN 978-80-7418-259-4.

Právní předpisy

- 1) zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů. In *ASPI* [právní informační systém]. [cit. 03.03.2020].
- 2) zákon č. 140/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *ASPI* [právní informační systém]. [cit. 03.03.2020].

- 3) zákon č. 273/2008Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In *ASPI* [právní informační systém]. [cit. 03.03.2020].
- 4) Pokyn policejního prezidenta č. 103/2013 Sb., o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení. In: *e SIAŘ* [policejní informační systém]. [cit. 03.03.2020].
- 5) Zákon č. 163/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. In: *e SIAŘ* [policejní informační systém]. [cit. 31.01.2022].
- 6) Sbírka výkladových stanovisek Nejvyššího státního zastupitelství poř. č. 1/2012. K důvodnosti vydání a náležitostem záznamu o zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečnosti důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán čin (k § 158 ods. 1 a 3 trestního řádu) [online]. [cit. 10.02.2022]. Dostupné z: https://verejnazaloba.cz/wp-content/uploads/2020/03/1SL713_2011.pdf.
- 7) Sbírka výkladových stanovisek Nejvyššího státního zastupitelství poř. č. 3/2002. Výkladové stanovisko k otázce, zda lze zkrácené přípravné řízení konat i ve věcech, v nichž doje ke zjištění pachatele až po uplynutí delší doby [online]. [cit. 10.02.2022].

Internetové odkazy

- 1) Neodkladné a neopakovatelné úkony - Policie České republiky. *Úvodní strana - Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/neodkladne-a-neopakovatelné-ukony.aspx>
- 2) Podání vysvětlení a výslech | Pravomoci policistů a strážníků | Férová policie. *O projektu | Férová policie* [online]. Copyright © 2011 Liga lidských práv [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <http://www.ferovapolicie.cz/pravomoci-policistu-a-strazniku-26/podani-vysvetleni-a-vyslech-2490.html>
- 3) Trestní řízení – Policie České republiky. *Úvodní strana – Policie České republiky* [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/trestni-řízení.aspx>
- 4) Stadia trestního řízení. *Nejvyšší státní zastupitelství* [online]. Copyright © 2003 [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-řízení-v-trestních-a-netrestních-vecech/stadia-trestního-řízení>

Seznam tabulek a grafů

1. Graf 1 - Graf trestných činů v Pardubickém kraji za rok 2019
2. Graf 2 - Poměr trestných činů ukončených ve zkráceném přípravném řízení v Pardubickém kraji za rok 2019
3. Graf 3 - Graf trestných činů v Pardubickém kraji za rok 2020
4. Graf 4 - Poměr trestných činů ukončených ve zkráceném přípravném řízení v Pardubickém kraji za rok 2020

Přílohy

I. Záznam o zahájení úkonů trestního řízení

Záznam o zahájení úkonů trestního řízení

Podle § 158 odstavec 3 trestního řádu byly dne **19.05.2020** na základě vlastní iniciativy zahájeny úkony trestního řízení ve věci **X. Y., MAŘENÍ VÝKONU ÚŘEDNÍHO ROZHODNUTÍ A VYKÁZÁNÍ Přelovice**, neboť na podkladě zjištěných skutečností je dostatečně odůvodněn závěr, že dne 19.05.2020 v 09:37 hodin mohl být (kým): X. Y., nar. 1.1.1990

spáchán v obci Přelovice před č.p. 1

přečin maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle §§ 337/1a trestního zákoníku

tím, že dne 19.05.2020 v 09:37 hodin v obci Přelovice, před domem č.p. 1, X. Y., řídil motorového vozidlo zn. Lexus, RZ: xxxxx, kdy byl zastaven hlídkou Prsten 111, kdy provedenou lustrací v centrální evidenci řidičů bylo zjištěno, že jmenovaný má platnou blokaci řidičského oprávnění od 16.08.2019 z důvodu dosažení 12 bodů bodového hodnocení řidičů a to ke dni 06.04.2019 s tím, že oznámení o dosažení 12 bodů v bodovém hodnocení a výzvu k odevzdání řidičského průkazu v důsledku pozbytí řidičského oprávnění vydaného dne 08.04.2019 pod č.j. MULB XXXX/2019, převzal dne 09.04.2019, kdy však ve lhůtě proti uvedenému podal námitku, o níž dne 30.07.2019 rozhodl ve správním řízení Městský úřad v Lázních Bohdaneč rozhodnutím pod č.j. MULB XXXX/2019 a námitky zamítl s tím, že proti tomuto rozhodnutí X.Y., podal opožděně odvolání a z tohoto důvodu, po jeho zamítnutí nadřízeným správním orgánem, došlo dne 16.08.2019 k nabytí právní moci předmětného rozhodnutí s tím, že dne 19.12.2019 X. Y., odevzdal své řidičské oprávnění na Městském úřadě v Lázních Bohdaneč, přičemž nejpozději zde mu bylo sděleno, že od 16.08.2019 pozbyl řidičské oprávnění, neboť pravomocně dosáhl hranice 12 bodů v bodovém hodnocení řidiče a tedy byl s tímto rozhodnutím řádně seznámen a srozuměn a přesto vykonával činnost, pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění podle jiného právního předpisu nebo pro kterou takové oprávnění pozbyl,

čímž měla být poškozenému:

veřejný zájem,

způsobena újma.

prap. Martin Stejskal
Inspektor